

ΤΟΜΟΣ Β'. ΘΕΦΟΡΑΗ
ΤΟ ΔΡΑΜ ΕΙΝΕ ΟΥ-
ΡΑΝΙΟΝ ΚΑΙ ΔΕ-
ΞΑΙ ΤΟ ΩΣ ΔΩΡΟΝ
ΚΑΙ ΩΣ ΕΚΑΣΤΗΣ
ΣΟΥ ΧΑΡΑΣ ΠΡΟΤΕ-
ΤΑΜΕΝΟΝ ΟΡΟΝ.

Ἐρευνα

ΤΕΤΧΟΣ Ζ'. ΙΟΥΛΙΟΣ.
ΜΗ ΘΕΛΕ ΑΛΛΟΣ
ΑΝΤΙ ΣΟΥ ΤΟ ΣΟΝ
ΝΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΜΗ
ΣΤΕΡΓ' ΕΚ ΜΟΧ-
ΘΟΝ ΑΔΕΛΦΟΥ Η-
ΜΕΡΑΣ ΕΝ ΑΝΕΣΕΙ.

Σύγγραμμα τριμηνιαίως ἐκδιδόμενον ὑπὸ Πλάτωνος Ε. Δρακούλη.

5 ΔΡΑΧΜΑΙ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ.]

Oxford, 1905.

[ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΔΡΑΧΜΑΙ 5.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

21 Ἰουνίου.

Ἡ στυγερά δολοφονία τοῦ γηραιοῦ πρωθυπουργοῦ Δηλιγιάννη, τοῦ ἀνθρωπιστικωτάτου τοῦ ἐλλήνων πολιτευομένων, εἶνε σύμπτωμα ὅτι ἡ νόσος τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας κατέστη ἤδη καλπάζουσα, ὅπως τὸ ἐξέφρασεν εὐστόχος ἐν τῇ βουλῇ καὶ ὁ ὑπουργὸς κ. Γουναράκης. Θὰ ἦτο φροῦδη οἰαδῆποτε ἀγανάκτησις κατὰ τοῦ ἀθλίου δολοφόνου. Αὐτοῦργὸς τοῦ ἐγκλήματος εἶνε ὁ χρηματιστικὸς ὄφρις, καὶ ἔσται ἔνδοξον μνημεῖον τοῦ Θεοδώρου Δηλιγιάννη ὅτι μόνος αὐτὸς ἐπάλασε πλέων ἢ ἀπαξ κατὰ τοῦ θηρίου καὶ ἔπεσεν ἐν τῇ πάλῃ του ταύτῃ. Ἐὰν ἦτο τοῦ νεωτέρου τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι θὰ ἀντελαμβάνετο ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς συνθήκας οὐδεὶς, πρωθυπουργὸς γνωόμενος, δύναται νὰ εὐεργετήσῃ τὴν πατρίδα του. Καὶ Ἡρακλῆς ἀκόμη θὰ ἐπιπτεν ὑπὸ τὸ δῆγμα τοῦ ὄψεως. Ὅπωςδῆποτε καὶ ἂν ἐρευνῶν τὴν τὰ κινήσαντα τὴν χεῖρα τοῦ ἀπεγνωσμένου χαρτοπαίκτη, ἐν καθίσταται σαφὲς τοῦτο ὅτι γάγγραινα καταβιβρώσκει τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν—γάγγραινα πηγάζουσα ἀπὸ χρηματομαίαν καὶ ἀπὸ ἑλλειψιν ὑψηλῶν ἰδεωδῶν. Ἡ ἘΡΕΥΝΑ ἠσθάνθη ὀξύτατα τὴν αἰφνυδιαν ταύτην καὶ τραγικὴν ἀπάλειψιν τοῦ ἀρίστου τῶν ἐλλήνων. Ἦτο ὁ ἀριστος διότι λόγῳ μὲν ἰδιοσυστασίας ἦτο ἀφιλαντος καὶ φιλαλήθης, ὡς κυβερνήτης δέ, μόνος αὐτὸς ἀνησύχει μήπως ὁ ἐργατικὸς κόσμος θυσιασθῇ εἰς τὸ συμφέρον μιᾶς τάξεως ἢ ὁμάδος. Ἦγνοεὶ μόνον ὅτι ἡ θυσία αὕτη εἶνε ἀναπόδραστος ὑπὸ τὸ ὑπάρχον καθεστὸς. Τὸ σύμβαμα ἔχει ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ τυχαίου. Ἐν τούτοις, ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν βλεπόμενον, δὲν εἶνε τόσῳ τυχαίου. Ἡ ἀθλιότης τῶν κατοικοῦντων τὴν ὁδὸν Ἀρείου Πάγου εἶνε δείγμα τῆς ἀθλιότητος τῶν κατοίκων τῆς χώρας. Ἐν ἡ ἄλλο δείγμα, οὗτος ἢ ἄλλως, ἔδει κατ' ἀπαίτησιν τοῦ κοσμοῦ νόμου τῆς ἰσχύος τῶν πραγμάτων νὰ βροντοφωνηθῇ. Τὰ κακὰ βροντοφωνοῦνται καὶ ἐξοβελίζονται ἐγκαίρως καὶ πεφωτισμένως, εἰ δὲ μὴ τυφλὸν τι σύμβαμα ἐνσκήπτει, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἐξελίξεως, βροντοφωνοῦν, οἰοῦν κατὰ σύμπτωσιν, τὰ ἐξοβελιστέα—σύμβαμα ἀρκετὰ σκληρὸν καὶ ἀποτρόπαιον ὥστε νὰ μᾶς συνταράξῃ εἰς τὰ καίρια.

Τὸ ἄρθρον τοῦ Τολστόη τὸ δημοσιευθὲν ἐν τοῖς Τάιμς εἶνε ἴσως ἡ ἀρμολιωτέρα ἐρμηνεία τοῦ πρωτοφανοῦς θεάματος ὅπερ παρουσιάζει ἡ Ρωσσία. Ἀπαιτεῖται κοινωνικὴ βελτίωσις πανταχοῦ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ οὐδαμῶ ὁ κόσμος ἀντελήφθη ἀκόμη τίς ἢ ἀληθῆς κοινωνικὴ βελτίωσις. Οὐδαμῶ ἀκόμη ἐξετιμήθη ἡ παμμεγίστη σημασία τῆς ἐκ τῶν ἔνδον καθοδηγήσεως. Πᾶσα κυβέρησις εἶνε συστηματοποιημένη βιαιοπραγία καὶ καταδυνάστευσις· θὰ ὑφίσταται δὲ ἐνόσῳ διατηροῦμεν τὴν δεισιδαιμονίαν ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην κυβερνήσεως, ἐνὼ διὰ ψυχικῆς καλλιέργειας ἕκαστος ἡμῶν ἠδύνατο νὰ κυβερνᾶται ἐκ τῶν ἔνδον, ἐπομένως νὰ συμβάλλῃ εἰς ὑπαρξιν κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ πολιτικῆς τάξεως. Ἐνόσῳ ὑποκείμεθα εἰς τὴν ἐν λόγῳ δεισιδαιμονίαν δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ διαμαρτυρώμεθα κατὰ τῶν δεινῶν ἅτινα συνεπάγεται ἡ ὑπαρξὶς τῆς κυβερνήσεως, εἶνε μάλιστα μάταιον νὰ ἐξεγειρώμεθα διότι πᾶσα κυβέρησις εἶνε ἰσχυρὰ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀνισχυρότητος ἡμῶν περὶ τὸ κυβερνᾶσθαι ἐκ τῶν ἔνδον. Ἀλλὰ καὶ ἂν κατορθώσωμεν νὰ ρίψωμεν ἐν σύστημα κυβερνήσεως, θὰ προκίψῃ ἄλλο ὑπὸ ἄλλην μορφήν καταδυναστευτικόν, ἔστω καὶ ἂν εἶνε κοινοβουλευτικόν, συνταγματικόν, αντιπροσωπευτικόν, ὁμοσπονδιακόν, δημοκρατικόν, ἢ ὅ,τι. Τὸ μόνον φάρμακον κατὰ πάσης κακοδαιμονίας πολιτικῆς ἢ κοινωνικῆς, εἶνε ἡ ἐκ τῶν ἔνδον καθοδηγήσις ἐκάστου καὶ ἡ ἀνακίρως περιουσίας. Οὕτω θὰ ἐξηφανίζοντο οἱ πολιτεόμενοι καὶ κατὰ συνέπειαν θὰ ἐδημιουργεῖτο εὐκαιρία πρὸς οἰκοδόμησιν ἠθικοῦ χαρακῆρος ὅστις εἶνε ἡ πηγὴ πάσης ἀρμολίας.

Δὲν παρέρχεται ἡμέρα χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ πιεστήρια τοῦ κόσμου ἐν τοῦλάχιστον σύγγραμμα περὶ τῆς ἰαπωνικῆς κοινωνίας. Ὁ παγκόσμιος φιλιαπωνισμὸς οὐδόλως φαίνεται θίγων τοὺς ἰάπωνας, οὔτε εἶνε φόβος νὰ φυσιώσῃ τὰς κεφαλὰς τῶν. Εἶνε χιλιάδες ἰαπῶνων ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀλλ' οὔτε ἀκούονται οὔτε ἐθεάθη που ἡ ἰαπωνικὴ σημαία, οὔτε ἠκούσθη ὁ ἔθνικὸς τῶν ἕμνος. Βλέπει τις ἐν Ὁξφόρδῃ πλείστους σπουδαστὰς ἰάπωνας οἵτινες διάγουσιν ὡσανεὶ ἀνήκον εἰς τὴν ἀφανεστέραν καὶ ἐλαχίστην τῶν φυλῶν. Ἀντιθέτως πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἦθος, ὁ ἰάπων προτιμᾷ νὰ

λαλώσω ὑπὲρ αὐτοῦ τὰ πράγματα. Ἐνθυμούμαι ἐπὶ τοῦ θεσσαλικοῦ πολέμου, οἷον πανδαιμόνιον θεατρικὸν πατριωτισμοῦ καὶ περιαντολογίας ὅπου-δήποτε εὐρηγντο δύο Ἕλληνες! Τὸ τελευταῖον περὶ ἰαπωνικῆς κοινωνίας σύγγραμμα ἀφιεροῖ σελίδας τινὰς εἰς ἓν ἀξιοθαύμαστον χαρακτηριστικὸν τοῦ ἰαπωνικοῦ ἥθους. Ἡ κακολογία, ἡ τόσῳ ἀξιο-θρηνητῶς διακρίνουσα τὴν φυλὴν μας πανταχοῦ Γῆς, εἶνε ἐντελῶς ἀγνωστὸν τι παρὰ τοῖς ἰάπωνσιν. Ἄλλ' ἡμᾶς μὲν ἀγεῖ τοὶ πολιτεῦσθαι καὶ ἡ μικροδι-πλωργικὸς καὶ δημιουργικὸς ζῆλος. Ἐν ἑτέρα στήλῃ τοῦ παρόντος τεύχους ὁ ἀναγνώστης θὰ ἴδῃ ἄλλα τινὰ ἀξιοσημείωτα ἀφορῶντα τὰς ἰαπω-νικὰς ιδέας περὶ ἐμπορίου, περὶ κέρδους, περὶ τιμῆς καὶ περὶ τῆς σχέσεως τούτων πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς ἀλληλεγγύης. “Ἐταιρία ὁ Ἰαπωνισμὸς” μὲ πρῦταν ἴνα ὡς πρόεδρος, δὲν ὑπάρχει ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἀλλ' ὑπάρχει Σωματεῖον διαδίδον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πᾶσα ἐμ-πορικὴ ἐλαστικότητα εἶνε προδοσία κατὰ τοῦ ἔθνους.

Ὁλόκληρον τάγμα ἀέργων ᾤδυσεν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς πόλεως Λέστερ εἰς τὸ Λονδίον πρὸς τριῶν ἐβδομάδων. Οἱ ἀέργοι οὗτοι εἶνε ἐργατικοὶ στεροῦμενοι ἐργασίας, πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἠνδραγαθήσαν εἰς τὸν βοερικὸν πόλεμον. Τὸν βασιλέα μὲν δὲν κατάρθωσαν νὰ προσπελάσωσιν ὡς ἐσκόπου, ἀλλὰ ἐν μέρει κατάρθωσαν νὰ ἐφελέκωσι τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν εἰς τὸ δεῦνόν πρόβλημα ὅπερ ἐνσωματοῦσι. Πολλὰ ἔκτοτε ἐλε-χθησαν καὶ ἐγράφησαν γενικὴ κλείς τῶν ὁποίων εἶνε ὅτι δὲν δύναται ἐπὶ μακρὸν νὰ ἀναβληθῆ ἀποεῖν ἡ ὥρα καθ' ἣν θὰ ἐπιβληθῆ νομοθετικὸν τι μέτρον θέτον φραγμῶν καὶ περιορι-σμοῦ εἰς τὰς ἀδικίας μεθόδους καθ' ἃς πραγματοποιοῦνται τὰ κέρδη τῶν κεφαλαιούχων. Ἐὰν καὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν οἱ ἀέργοι μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τῆς Λέστερ, τὸ Λονδίον μέλλει νὰ δεχθῆ φοβεράς ἐπισκέψεις ὁμοίων συνταγμάτων καὶ ταξιαρχῶν καλῶς ὀργανισμένων ὅπως βροντοφωνήσωσι τὸ παγκόσμιον πρόβλημα.

Ἐπερτάτης ἐθνικῆς σημασίας εἶνε τὸ θέμα ὅπερ θίγει ἡ ΕΡΕΥΝΑ τοῦ μηνὸς τούτου διὰ τοῦ ἄρθρου περὶ ἀνωτέρου ἔρωτος. Ἐπὶ παραλλήλων γραμμῶν θὰ διεξηγηθῆ ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει ἡ ἔννοια τῆς φιλίας ὑπὸ τὸ πνεῦμα ὅτι γνησία φιλία εἶνε ἡ συναφωσῖσις εἰς μέγα τι ἰδεώδες. Τὸ προσεχὲς τεύχος τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ θὰ περιέχῃ προσέτι σπουδαιότατον ἄρθρον διδόν ὑψεῖς θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς ἀφορῶσας τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἀκτίων Ν καὶ τῶν τελευταίων περὶ ὑποσυνειδητῶν ἀποκαλύψεων, πρὸς διαμόρ-φωσιν καὶ ἰσχυροποίησιν τοῦ χαρακτῆρος· καὶ τὴν διατύπωσιν προγράμματος ἐν τῷ ἀτομικῷ καὶ ἐθνικῷ βίβῳ ἰκανοῦ νὰ ἀγάγῃ τὰς δράσεις ἡμῶν, καὶ ὡς ἀτόμων καὶ ὡς ἔθνους, εἰς τὸν κολοφῶνα τῶν μυχιατικῶν πόθων μας. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἶνε εἰς ὅσων νὰ ἀναγγεῖλῃ ὅτι ἐτέθη εἰς συνάφειαν μοναδικῆς πηγῆς φωτός, ὡς οἱ ἀναγνώσται θὰ πεισθῶσιν ἐκ τῶν σελίδων τοῦ προσεχοῦς τεύχους. Ἐτι πλέον τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ τοῦ Ὀκτωβρίου θὰ κομῆ κοινωνιολογικὴ μελέτη γραφομένη ὁλοῦν ἐπίτηδες ὑπὸ τοῦ δοκτοῦ Λίττα. Βαθύτης ὅμως αἴσθησιν θὰ ἐμποιήσῃ προσεχὲς ἄρθρον τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ περὶ ραδιοβίων ὡς ἀνόμασεν ὁ Βῶρκ τὰ ἔμφυχα ὄν τὴν γένεσιν ἐσχάτως προουκάλεσεν ἐξ ἀψύχου ὕλης διὰ τῆς ἐπενεργείας τοῦ ραδίου.

Ἀπέθανε πένης. Ὑπὸ τὸν ἔκλαμπρον καὶ ζηλευτὸν αὐτὸν τίτλον δημοσιεύουσιν αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες ἄρθρα περὶ τοῦ Θεοδώρου Δηλιγιάνη. Τὸ γεγονός τιμᾶ τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ δὲν τιμᾶ τὴν κοινωνίαν τὴν ἀφίνουσαν τὰ πολυτιμώτερα τῶν τέκνων τῆς ἄπλοια, καὶ ἴσως τοῦτο εἶνε ὁ λόγος δι' ἃν ἡ φυλὴ μας εἶνε τόσῳ οὐτιδανῆ σήμερον. Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία ὑπῆρξε πάντοτε ἀστοργὸς πρὸς τοὺς συντελεστὰς τῶν ἰκαμάων τῆς, πρὸς τοὺς δημιουργοὺς τῆς καὶ διὰ πρὸς ἑαυτὴν.

Αἱ ἐργασίαι πρὸς ἴδρυσιν τῆς πρώτης ἀλσε-πόλεως ἐξακολουθοῦσι, καὶ πιστεύω ὅτι μετὰ παρέλευσιν διετίας θὰ λάβῃ ὑπαρξιν ἐμπρακτον τὸ εὐέλπι αὐτὸ πείραμα πρὸς δημιουργίαν προ-τύπου κοινωνίας ἀνθρώπων. Ἡ ὀδοποιία προ-χώρησεν ἀρκετὰ καὶ αἱ οἰκοδομαὶ ἐγείρονται τα-χύτατα. Ἐκατὸν οἰκίαι θὰ εἶνε ἐτοιμαὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ θέρους. Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τούτου, ἡ ἰδέα τόσῳ εἰσέδυσεν πανταχοῦ ὥστε ἐνέργειαι καταβάλλονται ἴνα τινὰ τῶν προαστείων τοῦ Λονδίνου μεταμορφωθῶσιν εἰς ἀλσεπόλεις. Ἀξία ἰδίως ἀναγραφῆς εἶνε ἡ δρᾶσις διαφόρων ἐπιφανῶν ἀγγλων, λόρδων καὶ κοινωνιολόγων, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Λονδίνου. Τὸ σχέδιον αὐτῶν εἶνε νὰ μεταβληθῆ ἐν τῷ βορείῳ προαστείῳ τοῦ Λονδίνου εἰς ἀλσεπόλιν κατὰ τρόπον τοιοῦτον ὥστε πλούσιοι καὶ ἄπλοιοι νὰ συμβιώσιν ἐν αὐτῇ ἐν ἀλληλεγγύῃ ἐξασφα-ζούσῃ παντελῆ ἄσιν οἰασδήποτε οἰκονομικῆς διακρίσεως. Περὶ ἀλσεπόλεων λεπτομερείας ἴδε εἰς τὸν Α' τόμον τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ.

Τὸ νεωστὶ ἐφευρεθὲν μηχανήμα πρὸς ἐπικοινωνίαν μεταξὺ πλοίων εὐρισκομένων ἐν κινδύνῳ, καὶ ἄλλων διερχομένων σκαφῶν ἢ πλησιοχώρων φάρων εἶνε λιαν ἀξιοσημείωτα. Βασίζεται ἐπὶ τῆς γνωστῆς ἀρχῆς ὅτι τὸ ὕδωρ μεταβιβάζει τὸν ἦχον καλῆτερον τοῦ αἵρος. Τὸ ἀγγλικὸν ναυαρχεῖον καθὼς καὶ αἱ κυβερνήσεις πλείστον χωρῶν ἀπεφάσισαν νὰ τὸ θέσωσιν ἐν χρήσει. Εἶνε ἀπλούστατον καὶ λειτουργεῖ ὑποβρυχίως. Ἡ θαλάσσια δυστυχίματα πολὺ θὰ ἐλαττωθῶσιν. Ἐν καιρῷ πυκνῆς ὀμίχλης ἰδίως πολλὰι συρράξεις θ' ἀποσοβηθῶσι.

- Πόθεν μᾶς ἴλθε μικρὸν μου βρέφος;
- Ἀπὸ τὸ πανταχοῦ εἰς τὸ ἐδῶ.
- Ποῦ εἶπες τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοὺς τοὺς κυανοῦς;
- Τοὺς ἔπλασα εἰς τὸ κενὸν ἐνῶ διέβαινα ἀπὸ τὰ οὐράνια.
- Ποῖος ἔκαμε τὸ μέτωπόν σου τόσῳ λεῖον καὶ τόσῳ ὑψηλόν;
- Καθὼς ἐπροχωροῦσα μ' ἐθάψενσε μία χεὶρ ὄραια καὶ ἀπαλή.
- Πῶς ἔγενεν ἡ παρεία σου ὡς βῆδον λευκὴν καὶ ζωντανόν;
- Μ' ἔχει βαντίσει ἡ Ζωὴ μὲ ὕδωρ ἄγνωστον ἀκατανόητον.
- Καὶ πόθεν τὸ μεδιδάμα σου τὸ τρισγηθόσνον;
- Μοῦ ἔδωσαν ἐν φιλίᾳ περιπαθεὶς τρεῖς ἄγγελοι.
- Τὰ ὄντα τὰ κοράλλια ποῖος σοῦ τὰ ἐπέτυχε;
- Μόνα των ἑπεπρόβαλον ἐνφ' ἑμῖλει ὁ Θεός.
- Ποῦ εἶπες δὲ αὐτὰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς βραχίονας;
- Ἀγάπης περιπτύγματα εἶνε καὶ ἐπισφραγίσματα.
- Καὶ πόθεν ἐξεπρόβαλον οἱ πόδες σου οἱ θελκτικοί;
- Ἀπὸ τὴν αὐτὴν Δεξαμενὴν ὅπθεν καὶ τῶν χερουβείμ αἱ πτέρυγες;
- Καὶ πῶς τὸ συναισθάνεσαι ὅτ' εἶσαι σὺ ὅλα αὐτὰ;
- Ἐσυλλογίσθη ὁ Θεὸς διὰ μὲ, κ' ἐγὼ τὸ συλλογίζομαι.
- Παμφίλτατον, πῶς τὸ ἐσκέφθη καὶ ἴλθε πρὸς ἡμᾶς;
- Ἐσυλλογίσθη ὁ Θεὸς διὰ σὺς κ' εὐθὺς ἐκίνησα διὰ ὄν.

Μόνος ὁ οἰκοδομῶν ἐπὶ ἰδεῶν ἐγείρει οἰκοδομήματα αἰώνια. Ἐμπερσοῦ

Ο ΑΝΩΤΕΡΟΣ ΕΡΩΣ.

Διατί τὸ ἐπίθετον τοῦτο; Διατί δὲν εἶπον πλατωνικός, ἢ οὐράνιος, ἢ πνευματικὸς ἔρωτος, ἀλλὰ ἀνώτερος; Ἀπλῶς διότι δὲν πρόκειται περὶ ἀντιδιαστολῆς εἴτε τοῦ πλατωνικοῦ πρὸς τὸν αἰσθητικόν, εἴτε τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν γήινον, εἴτε τοῦ πνευματικοῦ πρὸς τὸν ὑλικόν. Πρόκειται περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ἔρωτος, καὶ δὲν δυνάμεθα ἀτιμωρητῆ νὰ λησμονήσωμεν ὅτι πρὸς τὸ οὐρανίῳ ὑπάρχει καὶ ὁ φυσιολογικὸς χαρακτῆρ τοῦ ἀνθρω-πιοῦ ὡς οὔτε δυνάμεθα νὰ λησμονήσωμεν ἀτιμω-ρητῆ ὅτι ὁ φυσιολογικὸς χαρακτῆρ εἶνε ἔκφανσις τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ ἀνθρώπινος ἔρωτος εἶνε ἡ κατώ-τερος ἢ ἀνώτερος, ὁ βαθμὸς ὅμως δὲν συνεφέλκει ἠθικὸν χαρακτῆρισμόν, ἀλλ' εἶνε ζήτημα ἐξελίξεως. Ὁ ἀνθρώπινος ἔρωτος εἶνε κατώτερος ἐφ' ὅσον ἐκ-φαίνεται ὡς ἔρωτος ἀνθρωπομόρφου ζώου, ἀνώτερος δὲ ἐφ' ὅσον ἐκφαίνεται ὡς ἔρωτος ἀνθρωπομόρφου ἀγγέλου. Ἡ σταδιοδρομία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἀναμφισβήτητος ἀνοδος ἀπὸ τῆς περιωπῆς τοῦ ζώου εἰς τὴν περιωπῆν τοῦ ἀγγέλου. Ὁ ἀνώτερος ἔρωτος εἶνε ἐπακολούθημα τῆς ἀνθρωπίνης ἐξελίξεως. Αἱ πληροφορίες τοῦ Βάρλω ταῦτα λέγοντος ἐν προσφάτῳ αὐτοῦ συγγράμματι, προέρχονται ἀπὸ τρεῖς πηγᾶς: ἀπὸ τοὺς ποιητᾶς, ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις τῆς νεωτέρας βιολογίας καὶ ἀπὸ τὰ πορίσματα τοῦ συγχρόνου πνευματισμοῦ. Οἱ θεωροῦντες τὸν ἔρωτα ὡς ἄπλοῦν ζωῶδες ἐνστικτον ὅπερ δέον ἐν ἐκμηδενίῳ, ἢ κατασιγᾶσῃ ἢ συντριβῇ ὁ ἐπὶ τὰ ἄνω καὶ πρόσω βαδίζων ἀνθρώπος σφάλλουσιν μὴ ἀντιληφθέντες ὅτι οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ καταγωγὴ τοῦ ἔρωτος, τὸ οὐσιώδες καὶ σπουδαῖον εἶνε ἡ μετουσίωσις, ἡ μεταμόρφωσις, ὅχι ἡ ἐκρί-ζωσις αὐτοῦ. Ἐκ τῶν δύο σχολῶν τούτων τὴν πρώτην ἐκπροσωπεῖ ὁ Τολστόης, τὴν δὲ δευτέραν ὁ Μαίτερλικκ. Ἡ δευτέρα μόνος ἀπὸ τινων ἐτῶν ἤρξατο νὰ ἐπιδρᾷ, διδάσκουσα ὅτι ὁ ἀνθρώπινος ἔρωτος μεταμορφούμενος καὶ μετουσιούμενος παρα-λλήλως πρὸς τὴν συντελουμένην φυσιολογικὴν μεταμόρφωσιν καὶ μετουσίωσιν τοῦ σώματος δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὴν κλειδα εἰς τὰ μυστήρια τοῦ Σῦμπαντος.

Ἡ ζωσα αὕτη ἰδέα—ἡ ἰδέα ὅτι ὁ ἔρωτος δύναται νὰ μετατραπῆ ἀπὸ χονδροειδοῦς παροδικῆς ἡδονῆς εἰς κολοσσιαίαν δύναμιν καὶ πηγὴν μονίμου εὐδαι-μονίας—εἶνε ἀπόρροια τῶν ἀποκαλύψεων τῆς Ἄννας Κίγκσφοδ περὶ ἀξίας τῆς γυναικός—ἀποκαλύψεων αἵτινες ἐνέπνευσαν τὸν Μαίτερλικκ νὰ εἴπῃ ὅτι “ἡ γυνὴ εὐμοιρεῖ ἐπικοινωνίαν πρὸς τὸ ἄγνωστον αἵτινες εἶνε ἀπρόσιτοι εἰς τὸν ἄνδρα”* καὶ ὅτι “μεγάλῃ εἶνε ἡ ἀπόστασις ἢ χωρίζουσα τὸν ἀριστον τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς δεδομένης γυναικός.” Ὅταν ἀναλογισθῶμεν τὴν γυναῖκα οἷαν παριστάνουσιν αὐτὴν οἱ ἀριστοτέχναι τῆς συγχρόνου γαλλικῆς φιλολογίας, Μαρσέλ Πρε-

βόστ, Ζολά, Μωπασάντ καὶ ἄλλοι,—ἐνδεδρεύουσιν τὴν γυνῆν, ζηλότυπον, δολίαν, ἀσυνείδητον, ἀργυρώ-νητον,—θὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἀναμφιβόλως ἐφθά-σαμεν εἰς νέον σημείον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν σχέσεων τῶν δύο φύλων πρὸς ἄλληλα, ἴνα ὑποστηρίζονται θεωρία ὡς ἡ τοῦ Μαίτερλικκ. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἀμφότεροι οἱ χαρακτῆρισμοὶ εἶνε λιαν ἄκροι, καὶ ὅτι πράγματι συμβαίνει εἶνε ἡ προϊούσα διαλέπτυνσις τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, λόγῳ ἐξελίξεως τοῦ ὀργανι-σμοῦ. Παραλλήλως τὸ αἰσθημα τοῦ ἔρωτος προβιβάζεται, καὶ ἡ ἰδεώδης γυνὴ βαθμῶδον ἀναθρῶσκει εἰς τὴν ἀντιληφν τοῦ ἀνδρός. Τοι-αυτὴ εἶνε προδήλως ἡ διηκενικὴ προσπάθεια τῆς ὀδηγούσης καὶ κινούσης τὴν ἀνθρωπότητα Δυνά-μεως. Εἶνε λιαν φυσικὸν ἐντεῦθεν ὅτι ἡ νέα ἀντίληψις τοῦ ἔρωτος δὲν χρονολογεῖται ἀπὸ πολλῶ μακροῦ χρόνου καὶ κατὰ συνέπειαν μάτην θὰ ἀναζητήσῃ τις ποιητὴν διερμηνεύοντα τὸν ἀνωτερον ἔρωτα ἐν ἐποχῇ προγενεστέρᾳ τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Λέγω ποιητὴν διότι πάντοτε ἀπαιτεῖται ἰδιοσυ-στασία ποιητοῦ ἴνα σεισμογραφῆσῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὰς προϊούσας φάσεις τοῦ ἐρωτικοῦ ὀρμεμφύτου. Τὸ γένος ὑφίσταται τὰς σεισμικὰς, ἢ βιολογικὰς, ἀλλοιώσεις τοῦ ὀργανισμοῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ προ-στρέξωμεν εἰς τοὺς ποιητὰς ἴνα μελετήσωμεν τὸ νόημα τῶν ἀλλοιώσεων προκειμένου περὶ ἀνθρω-πίνου ἔρωτος. Οὕτω ἀνευρίσκομεν τὸν Σέλλεϋ ὡς πρῶτον διερμηνεῖα τοῦ ἀνωτέρου ἔρωτος. Ὁ δυνά-μενος νὰ ἀναγνώσῃ νοημόνως τὸ Ἐπιψυχίδιον τοῦ Σέλλεϋ* θ' ἀναγνωρίσῃ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἰσχυρισμοῦ μας ὅτι ἀπὸ ἐνὸς αἰῶνος μόνος ἀνέτειλεν εἰς τὴν οἰκουμένην ἡ πνευματικὴ ἀντίληψις τοῦ ὑλικῆς ἔρωτος. Οὕτε τῆς Ἑλλάδος οὕτε τῆς Ῥώμης οὕτε τῆς Ἀναγενέσεως οἱ ποιηταί, οὕτε οἱ φιλόσοφοι μᾶς εἶπον τί ποτε περὶ τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀντιλήψεως τοῦ ὑλικῆς ἔρωτος. Ἀμυδρὰν νύξιν αὐτῆς εὐρίσκομεν ἐνιαχοῦ τῆς ἑλληνικῆς δημῶδους ποιήσεως καὶ σπασμωδικῶς εἰς τὰ ἔργα τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐμπνευσθέντων ποιητῶν. Τὸ ἀν-θρώπινον γένος δὲν ἀπέκτησεν ἀκόμη τὸ κατά-ληλον νεῦρον διὰ τὴν ἀντίληψιν ταύτην, μόνον δὲ σποραδικῶς ἐνιοὶ ποιηταί, μετὰ τὸν Σέλλεϋ, τὴν ἐκφράζουσιν ἐν ἐπιγνώσει, ἰδίως ὁ Ῥωστέτης ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, ὁ Σβίνμπωρν, ὁ Μόρρις, ὁ Μάρστων, ὁ Βράουνικκ, ὁ Βουκάναν, ὁ Πάτμωρ καὶ ἐν μέρει ὁ Τέννισον. Ἀλλὰ περὶ τοῦ Σέλλεϋ, τοῦ Ῥωστέτη, καὶ τοῦ Οὐγκώ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἦσαν ὀργανικῶς παρεσκευασμένοι. Τὸ κατά-ληλον νεῦρον ἀνεπτύχθη παρ' αὐτοὺς ἐνωρίτερον. Ὁ σύγχρονος τοῦ Σέλλεϋ Βηλαράς εἶχε στιγμασθῆς καθ' ἃς ἔπειθε πρὸς τὴν ὑποφώσκουσαν τότε νέαν ἀντίληψιν ὡς, φερ' εἰπεῖν ὅταν λέγῃ: “σ' ἐμένα ὁ ἔρωτος εἶνε τὸ αἷμα κ' ἡ ψυχὴ, γιατί ναι τῆς καρδιάς μου τὸ τέλος κ' ἡ ἀρχή.” . . .

* Μελέτη περὶ Σέλλεϋ ὑπὸ Π. Ε. Δρακοῦλη, “Παρνασσός,” Μαΐου καὶ Ἰουνίου, 1892.

* Ἴδε Φῶς ἐκ τῶν ἐνδον σελ. 112, 128, 145, 162, 200.

“ ἂν τὸ κορμὶ ἀπεθάνῃ, αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ, ἐκείνη τῇ γλυκάδα ποῦ γεύτη στήν ἀρχή.” Ἡ ζωσα ἰδέα τῶν ἀφελῶν τούτων στίχων εἶνε ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος εἶνε δεκτικὴ ἔρωτος ἀκριβῶς ὡς ἐὰν εἶνε αἷμα καὶ νεῦρα. Εἰς τὸ Ἐπιψυχιδιον εὐρίσκομεν ἐκφράσεις καταπληκτικῶν μεγαλείου ἃς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μεταφέρω. Ἀλλὰ δὲν τολμῶ νὰ παραλείψω ἐν δείγμα. Ὁ ποιητὴς ὁμιλῶν περὶ τῆς γυναικὸς ἣτις τῷ ἐνέπνευσεν ἔρωτα λέγει ὅτι “ ἡ ψυχὴ του ἐπληρώθη ἀγρίου τιμωσ ἀρώματος ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς γυναικὸς ἐκείνης, ἀρώματος τὸ ὁποῖον δὲν ἠσθάνθη ἡ ὀσφρησις, διότι δὲν ἦτο τι ἀνήκου εἰς τὴν σφαίραν τῶν αἰσθήσεων. Ἦτο ὡσανεὶ θερμὴ δρόσος ἐξητμίζετο ἐν τοῖς ἐγκάτοις χειμερινοῦ κάλυκος.” . . . “ Τὴν βλέπω εἶνε μορφή θνητῆς, ἀλλ’ ἔμπλεως, θεότητος, φωτός, ζωῆς, ἔρωτος. Κινεῖται καὶ δύναται νὰ ἀλλάξῃ, ἀλλὰ δὲν δύναται ν’ ἀποθάνῃ.” Ὁ δὲ Ῥωσσέτης ἰδοῦ τί λέγει περὶ τῆς γυναικείας ἐπιρροῆς “ Ὅταν ἀπλῶς με ἔθιξεν, ἡ ψυχὴ μου ἦτο ψυχῆ παιδίου, ὅταν μ’ ἐνηγαλίσθη ἠσθάνθη ὅτι ἦμην ἀνὴρ, ὅταν τὸ πνεῦμα τῆς ἐνέβλεψε εἰς τὰ ἐντὸς μου ἦμην πνεῦμα, καὶ ἦμην θεὸς ὅταν ἠνώθη μετ’ αὐτῆς.” Ἐννοεῖται ὅτι ἡ πεζὴ αὕτη μετάφρασις δὲν ἔχει σύγκρισιν πρὸς τὸ πρωτότυπον ὅπερ εἶνε ἀπαραμίλλου ὕψους καλλονῆς, ἀλλ’ ἀρκεῖ νὰ δείξῃ ὅτι ἡ ἐντελεστέρη διασκευὴ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τῶν δύο τούτων ποιητῶν εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς πνευματικὰς ἐκστάσεις ἔρωτος αἵτινες διὰ τοὺς κοινούς τῶν θνητῶν εἶνε ἀκόμη ἀπροσπέλαστοι. “ Ἀκόμη” λέγων ἐννοῶ ὅτι προδήλως προοιωνίζεται διὰ τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν βιολογικὴ ἀλλοίωσις καθ’ ἣν ὠρισμένα μόρια ὕλης μέλλει νὰ μετουσιωθῶσιν εἰς μόρια πνεύματος. Ὁ Παῦλος ἀναμφιβόλως αὐτὸ διησθάνθη γράφας περὶ τοῦ “ πνευματικοῦ σώματος” περὶ οὗ καὶ ὁ Σβέιδενβοργ διὰ μακρῶν ὁμιλεῖ. Ποιηταὶ δὲ ὡς οἱ προειρημένοι, ἐνωρίτερον ἐξελιχθέντες, περιέρχονται εἰς ἐκστασιν πνευματικῆς ἡδονῆς βλέποντες ἐνώπιόν των ὄχι πλέον τὸ ὑλικὸν σῶμα τῆς ἀγαπωμένης γυναικὸς, ἀλλὰ τὸ πνευματικὸν αὐτῆς σῶμα, τὴν “ ζῶσαν ψυχὴν” ὡς τὸ ἀποκαλεῖ ὁ βιολόγος Οὐάλας. Ἀλλὰ ὁ Ῥωσσέτης περιγράφων φίλημά ἀποχαριτισμοῦ λέγει ὅτι ἡ δούσα αὐτὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην μετεμορφώθη, καὶ τὸ στόμα τῆς ἦτο ἡ ψυχὴ τῆς. Ἐτέρα χαρακτηριστικὴ ἐκφρασις αὐτοῦ εἶνε περὶ γυναικὸς ἣς ὁ ἔρωσ ἦτο τόσῳ μέγας ὥστε “ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διακρίνης ἂν εἶνε ἐνσάρκος ἢ ἄσκαρος ψυχὴ, ὁμοίως ὅπως ἡ εἰλικρινεία τῆς εἶνε τόσῳ μεγάλη ὥστε δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διακρίνης τοὺς λόγους τῆς ἀπὸ τοὺς διαλογισμούς τῆς.” Ἡ πεζὴ πλειονότης τῶν ἀνθρώπων δὲν ἀντιλαμβάνεται τὰς μεγάλας ταύτας πραγματικότητας ἀλλ’ εἶνε γεγονός ὅτι συντελεῖται μεγάλη μεταβολὴ ἣν πρῶτος ὁ καλλιτέχνης αἰσθάνεται, καὶ γνωρίζομεν ὅποια ἡ ὀδύνη του προσπαθοῦντος νὰ ἐξηγήσῃ εἰς γενεὰν

μὴ ἐννοούντων, καὶ δὴ παρεννοούντων. Μολα ταῦτα τὸ μέλλον τῆς Ἀνθρωπότητος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν συνδιαλλαγὴν μεταξὺ τέχνης καὶ θρησκείας. Ὁ θαυμασμός πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν εἶνε καθαρῶς θρησκευτικὸν αἶσθημα. Ὁ Ἕλληνας ἐθεώρου τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὡς ἐνσάρκωσιν τῆς Θεότητος, καίτοι δὲν ὑποπέθεισαν τὴν παύλειον πληροφориαν περὶ πνευματικοῦ σώματος. Ἡμεῖς λοιπὸν πολλῶ μάλλον θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀντιληφθῶμεν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὡς ἐνσάρκωσιν τῆς Θεότητος διότι προώρισται νὰ κατανοήσωμεν ὅτι οὔτε κὰν ἀποθνήσκει ἀλλὰ παραμένει ἕσασ ὅπως τὸ διεπλάσαμεν τῇ συνεργείᾳ τῆς θείας πνοῆς. Ἀπαξ κατανοήσωμεν τοῦτο δύο μάλιστα τοῦ ἀνθρώπινου γένους θὰ ἐκλείψωσιν ἀμέσως τὴν ἀσκητικὴν ἀφ’ ἐνός, καὶ ἡ ἀκολασία ἀφ’ ἑτέρου. Ὁ ἀνώτερος ἔρωσ εἶνε ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, καὶ ὅπως λέγει ὁ Βηλαράς “ τὸ δυνατόν του χέρι νομοθετεῖ μορφώνει, τὸν κόσμον ἐμψυχώνει, κινεῖ καὶ κυβερνεῖ. Αὐτὸ ἐν ποῦ λαμπρύνει τῶν οὐρανῶν τοῦ θόλου με τοὺς ἀχτινοβόλους ἀστέρους φωτεινοῦς.” Ὅταν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι προωρισμός τοῦ ἔρωτος εἶνε νὰ καταστήθῃ θεὸς καὶ νὰ διαμείνῃ αἰώνιος, καὶ ὅτι ὁ ἔρωσ διὰ νὰ καταστήθῃ θεὸς καὶ διαμείνῃ αἰώνιος δέον νὰ ἐκφράζεται κατὰ τρόπον θεῶν καὶ αἰώνιον διὰ ἀνθρώπινον μὲν, ἀλλὰ πνευματικὸν σῶμα, δὲν θὰ δυσκολευθῶμεν νὰ κατανοήσωμεν τί πρᾶγμα εἶνε ὁ ἀνώτερος ἔρωσ. Ὁ Τέννισον ἀποκαλεῖ τὸ ὑλικὸν σῶμα “ στερεὸν σάρκινον τεῖχος παρεμβαῖνον μεταξὺ δύο ψυχῶν ἀγαπῶσιν ἀλλήλας” καὶ προσδοκᾷ μεταμόρφωσιν καθ’ ἣν οὐδὲν θὰ κωλύῃ αὐτὰς νὰ διέρχονται κατ’ ἀρσκειαν διὰ μέσου ἀλλήλων δίκην δύο φώτων εἰσδύοντων εἰς ἄλληλα. Ὁ δὲ Βίκτωρ Οὐγκώ

“ Matière où l’ âme brille à travers son sature
Boue où l’on voit les doigts du divin statuaire.”

Ὅταν δύο ψυχαὶ ἀντιθέτου φύλου ἀγαπῶσιν ἀλλήλας με τὴν αἴγλην τοῦ ἀνωτέρου ἔρωτος συντελεῖται ὑποσυνειδήτως βιολογικὴ τις λειτουργία καὶ μένει ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἀντιλήψεως, ἀλλὰ προσπελάζει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὅταν ἡ μία ψυχὴ ἢ ἀμφότεραι εἶνε ποιητικὸν ὀργανισμόν καὶ τότε ὁ ποιητικὸς ἐγκέφαλος ἀντιλαμβάνεται τὸ ὕψος τῆς ἐκστάσεως

Et on ne peut, à l’ heure où les sens sont en feu
Etreindre la beauté sans croire embrasser Dieu !

τοσαύτη, λέγει ὁ Οὐγκώ, εἶνε ἡ ἐκστασις τοῦ ἀνωτέρου ἔρωτος. Ἀληθῶς τὸ ἀνθρώπινον ὀργανισμὸν οὐδέποτε ἐν ὅλῃ τῇ ποιήσει ἐθεωρήθη ἢ ὑψηλοτέρας ἀπόψεως ἢ ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ τῆς Légende des Siècles. Ἐὰν δὲ ὅ,τι ὁ Οὐγκώ καὶ οἱ ἄλλοι ποιητὰ ἐξηκρίβωσαν προώρισται νὰ εἶνε ὁ κληρὸς ἀπάντων ἡμέραν τινα, δὲν ἔπεται ὅτι εἰς τὸν πλανήτην ἡμῶν ἐπιφυλάσσεται ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν; Ἡ σὰρξ δὲν εἶνε ἐξοβελιστέα, ὡς οἱ παρεξηγήσαντες τὸν χριστιανισμόν ἰσχυρίσθησαν, ἀλλ’ εἶνε ἐκφρασις τοῦ πνεύματος.

ἑλληνικὴ ἰδέα περὶ ἁρμονίας μεταξὺ σώματος καὶ πνεύματος θὰ θεμελιώσῃ τὸν ἐπίγειον παράδεισον, ὄχι ἡ ἑβραϊκὴ ἰδέα περὶ ἔχθρας ἀναμέσων τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος. Ὁ ἀνώτερος ἔρωσ εἶνε ἀπείρως ἰσχυρότερος τοῦ κατωτέρου καὶ ἵνα εἶνε αἰσθανθῶμεν τὰς ἐκστάσεις του πρέπει πρῶτον αἰσθανθῶμεν τὴν ἀγνότητα καὶ μονουοχί νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὸ σῶμα. Ἡ μεταμόρφωσις ἐπὶ ἀφθαρσίαν τοῦ σώματος. Ἡ μεταμόρφωσις ἐπὶ τοῦ ὄρου Θαβῶρ εἶνε ἐπαγγελία τοιοῦτου σώματος. Ὁ Χριστὸς ἔδειξεν ἡμῖν τὸν δρόμον, καὶ ἡ νεωτέρα βιολογικὴ ἐπιστήμη μᾶς λέγει ὅτι τηρουμένων πασῶν τῶν βιολογικῶν συνθηκῶν, ἐφικτὸν ἔσται ἡμῖν νὰ βαδίσωμεν πρὸς τὸν δεχθέντα δρόμον καὶ ν’ ἀποκτήσωμεν ἐπὶ τῆς Γῆς ταύτης, ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, σῶμα μὴ υποκείμενον εἰς θάνατον. Τὸ βαρυσήμαντον πόρισμα ἐνταῦθα εἶνε ὅτι τὸν ἀνώτερον ἔρωτα εἰσάγει ἡμῖν πρῶτος ὁ χριστιανισμὸς διὰ τῶν περὶ μεταμορφώσεως καὶ ἀναστάσεως ἀγγελμάτων του, καὶ ὑπισχνεῖται τὴν βασιλείαν τοῦ τοιοῦτου ἔρωτος ἀφ’ ἧς ἐννοήσωμεν τὴν σημασίαν τῶν εἰρημένων ἀγγελμάτων. Ὁ νευρικὸς ὀργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου τώρα μόλις φαίνεται ἀρχίζων ν’ ἀναποκρίνεται πρὸς αὐτὰ ὡς ἐκδηλοῦται διὰ τῶν ὀλίγων ποιητῶν τῶν ἰκανοθέντων νὰ αἰσθανθῶσιν τὴν γηθοσύνην τοῦ υπερτάτου ἔρωτος. Τοιαύτη ἀνεκλάλητος γηθοσύνη συνεπάγεται καὶ προϋποθέτει τὴν ἀνάστασιν τοῦ σώματος καὶ τὴν μεταμόρφωσιν τῆς ὕλης. Τὸ παρὸν σῶμα μας εἶνε ὅπως ὁ σπῆρος ἐξ οὗ μέλλει, δίκην φυτοῦ καὶ ἀθουσι, νὰ βλαστήσῃ τὸ πνευματικὸν σῶμα μας ὅπερ ἔσται δεκτικὸν πασῶν τῶν εὐφροσύνων διαθέσεων τοῦ ὑλικοῦ εἰς ἀσυγκρίτως μείζονα βαθμόν. Εἶνε μέγας καὶ θεμελιώδης νόμος τοῦ βίου οὗτος, συναφῆς πρὸς τὸ μέγα γεγονός τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπινου νευρικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς ἐντεῦθεν ἀπορροῦσης εὐαισθησίας εἰς πνευματικὰς ἐπιδράσεις καὶ ἐντυπώσεις. Δὲν εἶνε ζήτημα προνομιακῶν φύσεων εἶνε ζήτημα ἱστορικῆς ὀργανικῆς αὐξήσεως τοῦ γένους, καὶ πρόκειται περὶ τοιαύτης ἐντάσεως καὶ προσέτι περὶ τοιοῦτου ἐξαγνισμοῦ τῆς ἐρωτικῆς ὀρμῆς ὥστε τὸ σῶμα αὐτόχρημα νὰ μεταμορφωθῇ εἰς ψυχὴν ζῶσαν καὶ ὀρατὴν, ἀγήρων καὶ ἀθάνατον. Τὸ Σύμπαν εἶνε θαυμάσιον χημεῖον, καὶ μολοντοῦ ἀπαιτεῖ αἰῶνας ἵνα ἐπεξεργασθῇ τὰς οὐσίας τῆς ἢ ἰθύνουσα τὸ χημεῖον αὐτὸ ὑπερτάτη Διάνοια, εἶνε λαὸν ἐφικτὴ ἢ μετάπλασις τοῦ ἐγκεφάλου ὥστε νὰ γίνῃ δεκτικὸς τῶν ὑψίστων ἐκστάσεων.

Ὅπως ἄλλο πρᾶγμα εἶνε ὁ πλατωνικὸς ἔρωσ ὁ προκύψας—καὶ ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ μεσαιῶνος δικαίως ἐξαρθεῖς—ὡς ἀντίδρασις ἐκ τῆς ἀκολασίας. Ἀλλ’ οὔτε χριστιανικός, οὔτε ἐφικτός εἶνε διότι ἐξοβελίζει τὰ σῶμα ὅπερ ἀκριβῶς ὁ ἀνώτερος ἔρωσ λαμβάνει ὑπ’ ὄψει ἀφορῶν εἰς τὴν ἀποπνευμάτωσιν καὶ μεταμόρφωσιν τοῦ ὑλικοῦ ὀργανισμοῦ. Ἀριστοτελικὸς ἡδύνατο νὰ χαρακτηρησθῇ ὁ ἀνώτερος ἔρωσ, ἀλλ’ ὄχι πλατωνικός. Ἐτι ὁμως

κυριολεκτικώτερον θὰ ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἔρωσ τοῦ εὐαγγελίου, καίτοι ἐδέησε νὰ παρέλθωσι δεκαοκτὼ αἰῶνες πρὶν γίνῃ, καὶ δὴ ἐνιαχοῦ, καταληπτός. Ὁ πνευματικὸς βίος καὶ ὁ ἀνθρώπινος βίος διὰ τοῦ εὐαγγελίου ταυτίζονται καὶ ἐφεξῆς ψυχὴν καὶ σῶμα λέγοντες θὰ ἐννοοῦμεν ὄχι δύο διστάμενα στοιχεῖα, ἀλλὰ ἐν ἁρμονικῶν ὄλων πάγκαλον, ὑγιές, ἅγιον, οἶον διετράνωσεν ἡμῖν αὐτὸ ὁ Χριστὸς καὶ τὸ σύστημα καθ’ ὃ ὁ Χριστὸς ἐβίωσε διδάξας ὅτι ἡ σὰρξ δὲν εἶνε περιφρονητέα, ἀλλὰ μεταμορφωτέα καὶ ἐξαγνιστέα διὰ τοῦ ἀνωτέρου ἔρωτος. Οὔτε αὐτὸς ὁ Σαίξπηρ φαίνεται ποσῶς συλλαβῶν κὰν ποτὲ τὴν ἰδέαν, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι ἐν τῇ ἐποχῇ του δὲν εἶχεν ἀκόμη ποσῶς ἀναπτυχθῆναι τὸ ἀρμόδιον νεῦρον ὅπερ σήμερον καθιστᾷ καταληπτὴν τὴν ἰδέαν τῆς ἀναστάσεως καὶ ἐπιβιώσεως τοῦ εὐγενοῦς ἔρωτος ἐπέκεινα τοῦ τάφου, ἄνευ ἀπωλείας οἰασθήποτε καθαρῶς ἀνθρωπίνης ἡδονῆς. Τὴν ἰδέαν ὅτι ἐρασταὶ συναντῶνται ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ οὐδεὶς ποτε ποιητῆς διετύπωσε πρὸ τοῦ Ῥωσσέτη καὶ τοῦ Μάρστον. Ἐρωτα ἐξαγνίζοντα οὕτω τὴν ψυχὴν ὥστε νὰ συνφαίνεται μετὰ τοῦ ἐπιβιοῦντος καὶ μεθισταμένου πνεύματος οὐδεὶς προγενέστερος ποιητῆς ἐφαντάσθη, καὶ ὁμως εἶνε ὁ ἔρωσ τοῦ εὐαγγελίου ὁ πρῶτην φορὰν ἐξαγγελθεὶς διὰ τοῦ Ἐπιψυχιδίου ὅπερ εἶνε ποίημα πᾶν ἄλλο ἢ πλατωνικόν, καίπερ ὑπερτάτης ἠθικῆς καὶ ἀγνότητος. Ἡ ἠθικὴ δὲν ἐγκυκαται εἰς τὴν ἀσκητικὴν οὐδαμῶς οὐσαν χριστιανικὴν σύλληψιν, ἀλλὰ ἐγκυκαται ἐν τῇ ἐνώσει τοῦ καλλιτεχνικοῦ μετὰ τοῦ θρησκευτικοῦ ὀρμεμφύτου, δὲν διατυπῶνται δὲ τοῦτο ἀλλαχού τόσον ἐξόχως ὅσον ἐν τῇ ἰδιοσυγκρασίᾳ τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ οἷα ἰδίως διαφαίνεται εἰς τὸ θαυμάσιον ἔργον του Dieu est épiques, ἐννοεῖται, ἐν τῇ ἰδιοσυγκρασίᾳ τοῦ Δάντου. Ὁ Δάντης, ὁ Οὐγκώ, ὁ Αὐγουστος Κῶντ, ὁ Βάγνερ καὶ ἡ Ἄννα Κίγκσφορντ εἰσήγαγον τὸν κόσμον εἰς τὸ μέγα μυστήριον τῆς Γυναικός. Τὴν γυναικείαν ἀξίαν οὐδὲ ἡ γυνὴ αὐτὴ φαίνεται ἐννοοῦσα ἀκόμη, ἀλλὰ εἰσερχόμεθα εἰς αἰῶνα καθ’ ὃν αἱ σφραγίδες θραύονται καὶ δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ πλέον ἀπόκρυφον ὅτι τὸ ἤμισον τῆς Θεότητος εἶνε θῆλυ, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν τὸ ἀγάμωσ βίον εἶνε παρὰ φύσιν ὅπως καὶ ὁ ἄνευ ἀνωτέρου ἔρωτος γάμος. Τὸ ἔργον τῆς μεταμορφώσεως συντελεῖται διὰ τοῦ γάμου τοῦ συγκιρνώντος ἐν ἐνὶ τὰ ἄρρενα καὶ θῆλα μαγνητικὰ ρεύματα. Ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ῥώμη ἀπέτυχον ὡς πρὸς τὸν θεσμόν τοῦ γάμου καὶ ἡ ἀποτυχία των ἐξαπλώσασα τὴν ἀκολασίαν ἔσχε τὴν ἰδέαν τῆς ἀγαμίας ὡς εὐκαταὶ ἀντίδρασιν ἐπὶ αἰῶνας, ἀλλ’ ἤδη ἡ ζωσα ἰδέα τοῦ ἀνωτέρου ἔρωτος θὰ ἐπαναφέρῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἑλληνικὴν λατρείαν πρὸς τὸ κάλλος καὶ εἰς τὸ χριστιανικὸν σέβας πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Τὸ θῆλυ στοιχεῖον τῆς Θεότητος, τὸ διησθάνθη ὁ Ἕλληνας καὶ τὸ ἀνεγνώρισεν ὁ

Χριστιανισμός. Τί μεγαλοπρεπέστερον καὶ τί τρυφερότερον τῶν δακρύων τοῦ Ἰησοῦ διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ! Ἀληθῶς τὰ δάκρυα ἐκεῖνα ἀναυακλώσι τὸ δίφυλλον τῆς Θεότητος. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν λατρείαν πρὸς τὸ κάλλος ὑπάρχει βαρυσσημαντότερον τι ἢ ἡ χριστιανικὴ ἰδέα ὅτι τὸ σῶμα εἶνε “Ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος”; Ὁ αἰσχυρόμενος διὰ τὸ σῶμα του αἰσχύνεται διὰ τὴν ὑπαρξιν τῶν ἀνθέων. Ἡ καλλονὴ τί ἄλλο εἶνε εἰμὴ πνεῦμα, καὶ τί ἄλλο δύναται νὰ εἶνε ἢ καλλονὴ ἐνὸς ἀγγέλου εἰμὴ καλλονὴ ἀνθρώπου μετὰ δόξης ἁγίου; Ἡ ἀσκητικὴ ἰδέα τῆς ἐξοβελίσσεως τοῦ θήλεος εἶνε τερατώδης.

Aimez donc, car tout le proclame, car l'esprit seul éclaire peu
Et souvent le coeur d'une femme est l'explication de Dieu.
Victor Hugo.

ΑΠΕΡΙΤΤΩΣ ΒΙΟΥΝ.

[Ἄσθητριά.]

Α'.

Ὁ κοινωνικὸς βίος ὡς σήμερον ὑφίσταται εἶνε τόσῳ δαιδαλώδης καὶ παρὰ φύσιν ὥστε πᾶς ὅστις ἐρευνᾷ τὰ πράγματα κάπως βαθύτερον αἰσθάνεται ὅτι ἐπὶ θύραις εἶνε θεμελιώδης τις μεταβολή. Δόξα καὶ αἶνος τοῦ χριστιανισμοῦ εἶνε τὸ ἀπερίττον τοῦ βίου, καὶ μία ἐναργὴς μαρτυρία ὅτι βιοῦμεν ἀντιθέτως πρὸς αὐτὸ τὸ ιδεώδες τοῦ χριστιανισμοῦ, εἶνε ἡ ἀκάθεκτος ῥοπή τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν πρὸς ὅ,τι καθιστᾷ τὴν ἀπλότητα ἀκατόρθωτον. Δι' ἓνα ἢ δι' ἄλλο λόγον ἕκαστος ἡμῶν ἐπιδιώκει χρήματα, καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἀφορᾷ εἰς ιδεώδες ἄλλο ἐπέκεινα τοῦ ατομικοῦ του, ἢ τοῦ οἰκογενειακοῦ του, ἢ τὸ πολὺ τοῦ φυλετικοῦ του ὀφέλους, εἶνε πρόδηλον ὅτι ἐπακολουθεῖ χάος κοινωνικῶν περιπλοκῶν καὶ διανοητικῆς τύρβης ὡς ἐκ τοῦ ὁποῦ ἢ καλλονὴ τοῦ ἀπερίττου βίου εἶνε ὄχι μόνον ἀνέφικτος, ἀλλὰ καὶ ἀκατανόητος. Ὀλίγοι οἰσὶν ἐκεῖνοι οἵτινες εἰσδύσαντες εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος κατανοοῦσι τὴν ἀχανῆ ὑπεροχὴν τοῦ ἀπερίττου βίου καὶ βλέπουσι τὸ χάος τῶν κοινωνικῶν περιπλοκῶν μετὰ ὀδύνης, εἰ καὶ οὐχὶ ἄνευ προσδοκίας περὶ νέας τινος ῥοπῆς πρὸς τὸν ἀπερίττον βίον. Ἀληθῶς οἱ τοιοῦτοι ἤδη δὲν εἶνε τόσον ὀλίγοι ὅσῳ πρὸ εἰκοσαετίας, καὶ μάλιστα δὲν εἶνε εὐκολοὶ νὰ φαντασθῇ τις ἀνθρώπου ἰσχυρίζομενον ὅτι ὁ ἀπερίττος βίος εἶνε καταδικαστός, ἀρκεῖ ἀμυδρῶς νὰ ἐννοήσῃ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀπερίττου βίου. Εἶνε ἀληθές ὅτι δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία περὶ τούτου, ἀκόμη καὶ μετὰ τῶν κατανοούντων. Ἄλλοι μὲν ἐκλαμβάνουσι ἀπερίττον βίον τὸ διατρίβειν μακρὰν τῆς κοινωνίας καὶ παραιτεῖσθαι τῶν πλεονεκτικῶν της, ἄλλοι δὲ ὑπολαμβάνουσι ὡς ἀπλότητα ἐν ἢ ἄλλο εἶδος ἐκκεντρικότητος. Τὸ οὐσιώδες εἶνε νὰ ὁμοφωνήσωμεν ἱκανοὶ περὶ τῶν σταθερῶν στοιχείων ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ ἀπερίττον βίου, καὶ πρὸς τούτο τὸ ἐπιτηδεύον

μέσον εἶνε ἡ ἐρευνα τῶν ποικίλων συλλήψεων καὶ ἐκφράσεων καὶ δὴ ἐμπράκτων ἐφαρμογῶν τοῦ ιδεώδους τῆς μονίμου καὶ ἐμφρονος ἀπλότητος βίου. Τοιαύτην ἐρευνᾷν ἐνεκαίνισεν ἐν τῷ ἀγγλικῷ Τύπῳ πρὸ τριῶν μηνῶν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου. Αἱ κορυφαὶ τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τινος αἰσθάνονται τὸ ἀπροχώρητον τῆς ὑφισταμένης συρράξεως μετὰ τὸν χριστιανισμὸν καὶ πολιτισμὸν, καὶ ἐπιδίδονται εἰς κοινωνιολογικὰς μελέτας ἀνησυχούντες νὰ εὗρωσιν ἑδαφὸς τι συνειροσέως τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ πρὸς ἀλλήλους. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἐνὸς ἀρκούμεθα εἰς τὸν ἐξωτερικὸν χριστιανισμὸν ὃν γνωρίζομεν, ὁ ὑφιστάμενος πολιτισμὸς οὐδαμῶς εἶνε ἀσυμβίβαστος πρὸς τοιοῦτον χριστιανισμὸν ἀπεστερημένον τῆς ζωοποιου οὐσίας του. Καὶ ἂν στραφῶμεν πρὸς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τότε ταῦτοχρόνως ὁ μεσαιωνικὸς χριστιανισμὸς θὰ ἐξατμισθῇ ὑποχωρῶν εἰς νέαν διατύπωσιν ὑπαγορευομένην ὑπὸ τῆς ζωοποιου οὐσίας, καὶ ὁ ὑφιστάμενος πολιτισμὸς θὰ καταδαφισθῇ ἐν αὐτῷ αὐτοῦ ἐδραιωθῇ ὁ ἀπερίττος βίος. Ἄν ἦσαν μόνον τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Λονδίνου αἱ ἐκφράσεις, δὲν θὰ καθίστων αὐτὰς ἀντικείμενον ἰδίῳ ἄρθρῳ, ἀλλὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ δημοσιευθέντα προκάλεσαι, ὡς εἶπον, δημοσίαν συζήτησιν ἣς μετέσχον οἱ ἐπιφανέστεροι ἐκ τῶν ἡγετῶν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀκολουθῶν τὸ σύστημα τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, θὰ μεταδόσω ἐν λογικῷ εἰρημῷ, ἐντὸς ὁρίων βραχέος, αὐτοτελοῦς ἄρθρου, ὅ,τι διακεντητικώτερον καὶ συντελεστικώτερον εἰς μὲν ῥοφῶσιν χωριστῆς, ἀνεξαρτήτου, καὶ δὴ πρωτοτύπου γνώμης περὶ τοῦ ἀπερίττου βίου. Ὁμιλῶν περὶ τῶν παντοίων διασκεδάσεων ὁ ἐπίσκοπος λέγει ὅτι αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς δὲν ἀντιστρατεύονται πρὸς τὸν ἀπερίττον βίον. Τὸ τέρπεσθαι δὲν αἶρει τὴν ἀπλότητα τοῦ βίου. Ὅ,τι αἶρει αὐτὴν εἶνε ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ τέρπεσθαι. Τί ἄλλο δὲ ἡ ἀφοσίωσις ἐμφαίνει ἢ καθολικὴ ἐπιδιώξις χρημάτων; Ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ τέρπεσθαι ὑποκαθιστᾷ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον. Τὸ κύριον δὲ χαρακτηριστικὸν τῆς καλλονῆς τοῦ ἀπερίττου βίου εἶνε ἡ ἀφοσίωσις εἰς ἐν ὑψηλὸν καθῆκον ἢ ιδεώδες, εἰς σκοπὸν δηλαδὴ τείνοντα ὄχι εἰς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἰδίου ἀτόμου, ἢ τῆς ἰδίας οἰκογενείας, ἢ τῆς ἰδίας φυλῆς πρωτίστως, ἀλλὰ εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἀνθρωπότητος πρωτίστως. Ὁ ἀφοσιούμενος εἰς τὸ ἀτομὸν του ἢ εἰς τὸν κύκλον του θὰ πᾶθῃ ἐπὶ τέλους ἀμαύρωσις, συνέπεια τῆς ὁποίας ἔσται ὅτι δὲν θὰ βλέπῃ εἰμὴ μίαν σμικρὰν σφαῖραν τοῦ σύμπαντος, ἐνῶ ὁ ἀφοσιούμενος εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα ἀναπτύσσει ὀπτικὸν τι νεῦρον τῆς ψυχῆς δυνάμει τοῦ ὁποῦ βλέπει αὐτὸ τὸ Σύμπαν. Ὁ τοιοῦτος ἀναπτύσσων θὰ προτιμᾷ νὰ ζῇ ἀπερίττως καὶ θὰ τῷ εἶνε ἀφόρητος πᾶσα ἄλλη συνθήκη βίου ἀποκλειοῦσα τὸ ἀπερίττον. Ἡ ψυχικὴ παραχῆ ὑφ' ἧς οἱ πλείστοι πάσχουσι σήμερον προκύπτει ἐκ τούτου ὅτι ἐνῶ δὲν ἐπῆλθεν ἀμαύρωσις ὡς πρὸς τὰ ὑψηλά,

αἱ περίπλοκοι συνθήκαι τοῦ πολιτισμοῦ δὲν κατέστησαν ἀφόρητοι. Ἀνέχεσαι τὰς παρὰ φύσιν περιπαλὰς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐνταυτῷ ἀναγνωρίζεις ὅτι ὁ ἀπερίττος βίος θὰ σὲ καθίστα εὐδαίμονα· δὲν ἔχεις τὸ θάρρος νὰ τὸν ἐπιδιώξῃς στέλλων εἰς κόρακας τὰ κοινωνικὰ ψεύδη εἰς ἃ ἐμμένεις. Ἄρα πάσχεις χρονίως καὶ θορυβεῖσαι ἐνδομύχως. Οὐ δύνασαι Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαμμωνᾷ. Ἐν σπουδαίῳ στοιχείῳ τοῦ ἀπερίττου βίου εἶνε νὰ ἔχῃς συναίσθησιν ζωηρὰν τοῦ νόμου τῆς ἀναλογίας. Διότι τότε δὲν θὰ δόξης εἰς τὴν τέρψιν μείζονα ἀφοσίωσιν ἢ ὅση ἀπαιτεῖται πρὸς τήρησιν τῆς ἰσορροπίας μετὰ τὴν ἀπολαύσεως καὶ καθήκοντος, μετὰ τὴν ἐγώισμον καὶ ιδεώδους. Ἡ ἀναλογία τῶν πραγμάτων εἶνε μέγας νόμος καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ τὸν ἀψηφίσῃ ἀτιμωρητῆ. Ὁ βίος εἶνε ἀνεκτιμήτου ἀξίας, καὶ εἶνε ζωτικώτατον νὰ κατανοήσωμεν τὴν ἀναλογίαν τῶν πραγμάτων ἵνα μὴ διαφύγῃ ἡμῖν ἡ ἀξία του. Τὸ πλοῖον τότε μόνον ζῇ ὅταν ποιοπορῇ εἰς τὸ ἀναπεπταμένον πέλαγος καὶ ἀντιλαμβάνεται τὴν γηθοσύνην τῶν ἀναλογιῶν. Ἐνὸς εἶνε προσωρισμὸν, δὲν γνωρίζει τίποτε εἰμὴ τὸν λιμένα καὶ τὰ τοῦ λιμένος. Ἄν θέλωμεν νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν γηθοσύνην τοῦ βίου πρέπει νὰ ἐπιδιώξωμεν τὸν εὐρύτερον πόντον, τὸν οὐριον τοῦ πνεύματος, καὶ τὰς ῥοὰς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ· καὶ θὰ βιώμεν τότε ἀπερίττως, ὄχι πλέον διακρινόμενοι εἰς πλουσίους καὶ ἀπλοῦτους, ἀλλὰ συνοδοιποροῦντες καὶ συναγαλλόμενοι, δηλαδὴ ὑπηρετοῦντες ἀλλήλους καὶ ἀγαλλόμενοι ἐπὶ τῇ ὀλβιότητι ἀλλήλων. Ἐντεῦθεν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου ἐξάγει ἕτερον θεμελιώδη νόμον τοῦ βίου—τὸν νόμον τοῦ ὑπηρετεῖν. Εἶνε δὲ πρόδηλος ἡ σημασία του διότι ἄνευ ἀμοιβαίων ὑπηρεσιῶν οὔτε ἀδελφότης οὔτε ἀπλότης δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἐτερος ἱεράρχης διαβλέπει μέγαν ἐθνικὸν κίνδυνον εἰς τὴν παρατηρούμενην τάσιν πρὸς πολιτικὰς συζητήσεις διότι, λέγει, ὅπου τὰ πολιτικὰ συζητοῦνται διαθέρμωσιν ἐν ταῖς συναστροφαῖς ἐκεῖ ὁ βίος δὲν δύναται νὰ εἶνε ἀπερίττος καὶ ἁθῶς, ἀποχυδαίεται μάλιστα ἅμα προστεθῇ καὶ ὁ χρηματισμὸς. Ὡς ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ ἀπερίττως βιοῦν, δικαίως στιγματίζει καὶ τὴν πολυφαγίαν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν πλουσίων νὰ κατοικῶσι διαρκῶς ἐν ξενοδοχείοις. Τὴν πολυφαγίαν ἐγγλόττως κατακρίνουσι κορυφαῖοι τινες ἰατροὶ μετέχοντες τῆς συζητήσεως. Εἰς αὐτῶν λέγει: “ἡ πολυφαγία ἐκμυζᾷ τὰς ἰκμάδας τοῦ αἵματος καὶ ὑπονομεύει τὴν ἠθικὴν, διότι μὴ λησμονώμεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἠθικὴ ἄνευ υἱείας, οὔτε υἱεία ἄνευ ἠθικῆς. Ἡ ἐπικρατούσα ἀηθικότης ἔχει δύο πηγὰς· τὴν πολυφαγίαν τῶν πλουσίων, καὶ τὴν ἀνεπαρκῆ τροφὴν τῶν πτωχῶν, διότι τὸ ἀνεπαρκές τῆς τροφῆς ἐπενεργεῖ ὅπως καὶ ἡ πολυφαγία, ἐπὶ τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἠθικῆς.” Ἐτερος μέγας ἰατρὸς γράφει “Ἡ κοινωνία πάσχει διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν

ἀνθρώπων οἵτινες θέτουσιν ὡς νόμον τοῦ βίου τῶν τῆν ἀπολαύσειν εἶνε μέγας. Τὰ θύματα ταῦτα τῆς ἀπολαύσεως διαιωρίζουν ὄντα νευρασθενῆ, λάγνα καὶ ἀνισόρροπα, καὶ τὸ ιδεώδες τοῦ ἀπερίττου βίου εἶνε ἀκατόρθωτον ἐνὸς πολλοπλασιάζεται τὸ γένος των.” Ἡ ἐξοχος μυθιστοριογράφος καὶ κοινωνιολόγος κυρία Κραίγη τινίζει ἰδίως ὡς αἰτίαν τῆς κοινωνικῆς σαθρότητος, τὴν συσφῶρεσιν πλοῦτος εἰς ὀλίγους καὶ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἐνδεείας τῶν πολλῶν. Τότε μόνον, λέγει, θὰ ἀρχίσῃ ἡ κοινωνία νὰ φέρεται πρὸς τὸ πάγκαλον ιδεώδες τοῦ ἀπερίττου βίου ὅταν ἀρχίσῃ νὰ θεωρητῆ ἐγκλημα αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔχειν πολλὰ χρήματα. Τοῦτο ἤρξατο ἐν Ἀμερικῇ, καὶ εἶνε δίκαιον, διότι βεβαίως ἐγκλημα κατὰ τῆς κοινωνίας διαπράττεται ὅταν ἐπιτρέπεται ἢ μετὰ γίγισις τοῦ αἵματος ἀπὸ τὰς φλέβας χιλιάδων ἀνθρώπων εἰς τὰ βαλάντια ἐνὸς Ῥοκφέλλερ. Εἶπον πολλάκις εἰς νεαρὰν ἐργάτριαν: “διατί δαπανᾷς τὰ χρήματά σου ἀγοράζουσα αὐτὸ τὸ τρίχαπτον καὶ δὲν τὰ θέεις εἰς τὸ ταμειυτήριον;” Καὶ ἔλαβον πάντοτε τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν: “Δίκαιον ἔχετε, ἀλλὰ μὴ ἀρέσει τὸ τρίχαπτον, ὅπως ἀρέσει καὶ τῆς πλοῦσιος δεσποινίδος δέινα. Διατί ἐγὼ νὰ τὸ στερηθῶ ἀφοῦ μὴ ἀρέσει; Θὰ μὴ λείψῃ ἡ τροφή; Πολὺ καλά, ὅλοι θ' ἀποθάνωμεν μίαν φορὰν μόνον.” Ἀναφέρω τοῦτο ἵνα ἰσχυρισθῶ ὅτι δὲν εἶνε οἱ πτωχοὶ ἀξιοκατάκριτοι διότι σπαταλῶσι, ἀλλὰ οἱ πλουσιοὶ. Ἄπ' ἐναντίας αἰσθάνομαι σπογγὴν καὶ ἀγάπην ὑπὲρ τῶν σπατάλων πτωχῶν. Ἡ σπατάλη τοῦ πλουσίου εἶνε προσθήκη ἀλαζονείας εἰς ἐγκλημα. Ἀλλὰ τὸ ἀπερίττως βιοῦν δὲν εἶνε μόνον κοινωνιολογικὸν ζήτημα, εἶνε καὶ ψυχολογικόν. Κατάστασις τις ἐνδοτέρω τῆς ψυχῆς καθορίζει τὰς ἐξωτερικὰς περιστάσεις καὶ ἐπιβάλλει τὸ ἀπερίττως βιοῦν ἐν μέσῳ τῶν κοινωνικῶν ἀντιδράσεων. Ἐκ τῶν ἐνδον δηλαδὴ δύναται τις νὰ διάγῃ τὸν ἀπερίττον βίον ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος ν' ἀψηφῇ τὰς κρίσεις καὶ τὰ σχόλια τῶν ἄλλων. Ὁ τοιοῦτος οὐδὲν ἴσχυται ἀπὸ τὰς περιστοιχοῦσας συνθήκας, ἀλλὰ διηνεκῶς ἰσχυροποιεῖ ἑαυτὸν ἀρκετὰ ὥστε νὰ εἶνε ὑπέρτερος πάσης βιωτικῆς καταστάσεως. Δὲν εἶνε ποσῶς νέαι αἱ περὶ ἀπερίττου βίου ἰδέαι. Εἶνε ζῶσαι καὶ ἀρχαῖαι, ἀλλὰ παραβλέπονται. Ὁ Σωκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἐπίκτητος, ὁ Μάρκος Αὐρήλιος εἶνε ὅλοι κήρυκες τοῦ ἀπερίττου βίου. Καὶ διατί τόσῳ ἐπιμόνος οἱ ἀρχαῖοι αὐτοὶ διδάσκαλοι τὸ ἐκήρυξαν; Διότι ἐπέστησαν ὅτι εἶνε κλειὸς ἀνοίγουσα θησαυροφυλάκειον περιέχον θησαυροὺς μείζονας ὅλου τοῦ χρυσοῦ τῆς οἰκουμένης. Ἐπέστησαν ὅτι εἶνε ἡ κλειὸς τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας. Τὸ ἀπερίττως βιοῦν δὲν εἶνε στέρησις· τοῦναντίον εἶνε ὀλβιότης, καὶ θὰ ἦτο πλουσιωτάτη ἢ χώρα ἐκεῖνη ἣτις θὰ εἶχε τοὺς πλείστους ἀπεριττοδίαιτους. Ἐντεῦθεν πᾶς φιλόπατρις ὀφείλει νὰ βιοῖ ἀπερίττως καὶ πᾶς συμμορφού-

μενος με τὰς κοινωνικὰς προλήψεις περί πλούτου πρέπει νὰ θεωρηθῆται ἀφιλόπατρις. Αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι εἶνε ὁ τάφος τῆς Ἀνθρωπότητος ἐκ τοῦ ὁποίου ἕκαστος ἡμῶν ὀφείλει νὰ ἐγερθῆ, πραγματοποιῶν τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἀνθρώπου κατὰ τὴν συμβολικὴν διατύπωσιν τοῦ πράγματος ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἀνάστασις ἀπὸ τοῦ θανάτου τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν εἰς τὴν ζωὴν ἀποτελεῖ τὸ ἰδεώδες τῆς ἀπλότητος. Αἰῶνας ὅλους πρὶν ἢ καταπέση τὸ ῥωμαϊκὸν μεγαλεῖον, ὁ Τάκιτος προεῖδε τὸν ἐπικείμενον ὄλεθρον καὶ διὰ τῶν συγγραφῶν του ἐτάνασε πᾶσαν χορδὴν ἵνα στρέψῃ τὴν προσοχὴν τῶν ῥωμαίων εἰς τὸ ἰδεώδες τοῦ ἀπερίττως βιοῦν. Οἱ ῥωμαῖοι ὅμως ἐκώφευσαν καὶ οἱ ἀπεριττόβιοι βάρβαροι ἐθριάμβευσαν. Ὁ Τολστόης εἰς τὸ αὐτὸ ἰδεώδες προσκαλεῖ τοὺς ῥώσους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ κωφεύουσιν. Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν ἀπηύθυνεν εἰς τοὺς γάλλους, ἀλλ' ἂν δὲν πληθυνθῶσιν οἱ κήρυκες τοῦ ἀπερίττως βιοῦν, ἢ ἀνάστασις δὲν πραγματοποιεῖται. Ἡ κοινωνία πάσχει ἐκ φθίσεως, καὶ τὸ ἀπαραίτητον φάρμακον εἶνε ἡ ἀερολουσία τοῦ ἀπερίττως βιοῦν. Ὁ χρηματισμὸς εἶνε τὸ βακτήριον τῆς φυματιώσεως καὶ ἡ δύνατο νὰ ἐξολοθρευθῆ ἂν εἴχομεν τὸ θάρρος νὰ ἐκτεθῶμεν γυμνοὶ ὑπὸ τὸ ἥλιον τοῦ χριστιανισμοῦ. Δυστυχῶς ὅμως ὁ μὲν χρηματισμὸς γοητεύει πάντας, ὁ δὲ χριστιανισμὸς ὀλιγίστους, κινδυνεύει δὲ, ὑπὸ τοιαύτας περιπτώσεις, καὶ αὐτὸ τὸ ἀπερίττως βιοῦν νὰ ἐπιδιωχθῆ ὑπὸ πολλῶν ὡς συρμὸς καὶ ὄχι ὡς σοβαρὸν ἰδεώδες ὡς θὰ συνέβαινον ἐὰν ὁ χριστιανισμὸς εἴλκεν ἡμᾶς περισσότερον τοῦ χρηματισμοῦ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι θὰ πάσχωμεν ἐνόσω δὲν ἐκθρονίζομεν τὸν Ἐκατομμυριοῦχον ἵνα αὐτὸ αὐτοῦ ἐνθρονίσωμεν τὸν Φιλόσοφον. Ἐν συναφείᾳ πρὸς τοῦτο ὁ ἔξοχος κοινωνιολόγος Kidd παρατήρει ὅτι οἱ φιλόσοφοι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπέχουσιν. Ἄμα ὅμως ἐπιστῆ ἢ στιγμῇ ἢ μοιραία, θὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς τὸ μέσον, θὰ ἐπιβάλωσι τὸν νέον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ θὰ μᾶς βοηθήσωσι νὰ διακρίνωμεν τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ πᾶσα προσπάθεια δέον νὰ καταβάλλεται ὄχι μόνον ὑπὲρ τοῦ ἀπερίττως βιοῦν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ ὀτρηρῶς βιοῦν. Ὑποδεικνύει δὲ ὁ Kidd πολιτικὸν πρόγραμμα καθ' ὃ ἡ πολιτεία νὰ ἐγγυᾶται τὴν υφίστην ἐυμάρειαν καὶ τὴν υφίστην τιμὴν πρὸς οἰουδὴποτε ἱκανὸν νὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον ἕξ ὑγῆ τέκνα καὶ νὰ τὰ ἀναθρέψῃ συνωδὰ πρὸς τὰ ἰδεώδη τοῦ ἀπερίττως βιοῦν, καὶ τοῦ ὀτρηρῶς βιοῦν. Ἡ Μαρία Κορέλη ἐπιστέλλει εὐγλωττον συμβολὴν εἰς τὴν συζήτησιν λέγουσα ὅτι θεωρεῖ πρόδηλον τὴν ἀξίαν τοῦ ἀπερίττως βιοῦν ἐπομένως ἀρκεῖται νὰ ὑποδείξῃ συστατικὰ τινα στοιχεῖα αὐτοῦ τοῦ ἰδεώδους. Πρῶτιστον στοιχεῖον εἶνε ἡ ἀκεραιότης καὶ εὐδικρίνεια περὶ τὰς ἐπιδιώξεις, περὶ τοὺς στοχασμούς, περὶ τὰς ἐκφράσεις. Τὸ ἀπερίττως βιοῦν δύναται μόνον νὰ λάβῃ ὑπόστασιν μεταξὺ

φίλων, βάσις δὲ τῆς φιλίας ἢ εὐδικρίνεια. Ἀπερίττως δύναται μόνον νὰ βιώσῃ ὅσοι εὐρίσκουσι τέρψιν εἰς τὰ ἀπλά πράγματα τῆς φύσεως ἐν ὁσῶ ἢ καθαρὰ καρδία εὐλικρινοῦς ὀμιλητοῦ. Ἡ Lady Palmer γράφει ὅτι σωτηρία τῆς κοινωνίας θὰ ἴπῃ ἐὰν ἐδημιουργεῖτο ὀργανισμὸς τις ἔργον ἔχων νὰ στρέφῃ τὰ ὑπὸ τῶν πλουσίων σπαταλῶμενα χρήματα εἰς ἀνάγκας τῶν ἀπλοῦτων. Παραδείγματός χάριν εἰς ἑκατομμυριοῦχος προσέρχεται εἰς ἐστιατόριον πληρόνων δι' ἑν πρόγευμα δέκα δραχμῶν. Ἐπὶ τοῦ τοιοῦτου λογαριασμοῦ νὰ εἰσπράττεται φόρος πέντε δραχμῶν πρὸς ὄφελος ἀπλοῦτων ἐργατικῶν οικογενειῶν. Ἄλλως εἶνε ἀνωφελὲς νὰ καθάπτται τις τῶν πλουσίων διότι βιοῦσιν ὡς βιοῦσι. Τὸ οὐσιώδες εἶνε ἵνα ἡ πολιτεία ἐπέμβῃ αἰρῶσα τὴν ἀνέχειαν. Αὕτη εἶνε ἡ γνώμη τοῦ Sir Lewis Morris περὶ ἐπιτεύξεως τοῦ ἀπερίττως βιοῦν. Ἡ Lady Florence Dixie συνηγορεῖ ὑπὲρ καταργήσεως τῶν ἐπιπλάστων ἡθῶν καὶ καθιερώσεως ἀπλῆς τροφῆς, ἀπλῆς ἐνδυμασίας, ἀπλῆς θρησκείας, ἀπλῆς ἐθιμοταξίας. Μόνον δούλοι φοβούνται νὰ ἀσπασθῶσι τὴν ἀπλότητα διότι λατρεύουσι θεοὺς οὓς γνωρίζουσιν ὡς ψευδεῖς, καὶ ὑπακούουσι νόμους οὓς γνωρίζουσιν ὡς βαρβάρους. Τὸ ἀπερίττως βιοῦν εἶνε ἐφικτὸν ἅμα ἐξασφαλισθῆ οικονομικὴ ἀνεξαρτησία ὑπὲρ πάντων, καὶ ἅμα πεισθῶμεν ὅτι ἡ φύσις οὐδέποτε προώρισε τὸν ἄνθρωπον νὰ καταβροχθίσῃ ψητὰς ἢ βραστὰς οὐσίας, ἢ σάρκας ἐμφύχων ὄντων. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ἀπερίττος, καὶ θὰ βιώσωμεν ἀπερίττως ὅταν ἀσπασθῶμεν αὐτὴν.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΒΕΧΑ.

Ἐξ αἰῶνες εἶχον παρέλθει μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ὅτε ὁ Μωάμεθ ἔπεισε χιλιάδας ἀνθρώπων νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν οἷτινες ἄλλως οὐδέποτε θὰ ἤκουον τι περὶ τοῦ Θεανθρώπου, καὶ τοὺς ἔπεισε λέγων ὅτι διὰ τοῦ Χριστοῦ ὁ Θεὸς ἔμελλε νὰ πληρώσῃ τὴν Γῆν δικαιοσύνης ἐνῶ πρὶν ἦτο μεστὴ ἀδικίας καὶ σκληρότητος. Ἐν ὀνόματι τοῦ γεγονότος τούτου ὁ Μωάμεθ δικαιώται εἰς τὸν σεβασμὸν παντὸς Χριστιανοῦ, καὶ ὁ μωαμεθανισμὸς εἶνε, ὅπως πᾶν ἄλλο θρησκευτικὸν σύστημα θίξαν τὰς καρδίας ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἀξίος τῆς μελέτης μας. Αἱ φάσεις καὶ ἀνεξίτες παντὸς θρησκευτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ εἰς ζωτικώτατα θέματα ἐρεύνης. Δὲν εἶνε ἐντὸς τοῦ προγράμματος τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ νὰ ἀναλύῃ ζητήματα ἀλλὰ νὰ διακεντᾷ εἰς ἔρευναν, ἄλλως τόμοι ἡδύνατο νὰ γραφῶσι περὶ τῆς κοινωνιολογικῆς ἀξίας τοῦ μωαμεθανισμοῦ ὅπως καὶ πάσης ἄλλης θρησκείας. Ἐν τῷ προκειμένῳ ἄρθρῳ ὅμως ὁ μωαμεθανισμὸς μᾶς ἐνδιαφέρει χάριν μιᾶς ἀνεξίτης αὐτοῦ ἐξόχως ἐνδιαφερούσης, γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα Βαβισμὸς ἢ Βεχαισμὸς. Βραχέα τινα περὶ αὐτῆς εἶπον ἐν τῷ πρώτῳ τεύχει τοῦ πρώτου

τόμου τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ,* καὶ αἰσθάνομαι ἕκτοτε ὅτι καλοῦμαι νὰ εἴπω ἕκτενέστερα. Καίτοι πρόκειται περὶ φάσεως τοῦ μωαμεθανισμοῦ θὰ ἀναφέρω τοῦ λοιποῦ αὐτὴν ὡς νέαν χωριστὴν θρησκείαν διότι ὁ διαφορισμὸς αὐτῆς ἀπὸ τὴν πηγὴν τῆς τῆν καθιερῶσιν ἄνεξάρτητον, ἀλλὰ καὶ συνάδουσιν στὰ ὄχι μόνον ἀνεξάρτητον, ἀλλὰ καὶ ἀνεξάρτητον τὸ πνεῦμα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Ἐν πρώτῳ τὸ θεμελιωτῆς ἢ εἰσηγητῆς αὐτῆς ῥητῶς ἀπαγορεύει τοῖς ὀπαδοῖς τὸν τὸ στρατεῦσθαι καὶ πᾶν εἶδος αἱματοχυσίας, ἀποκαλεῖ τὴν οἰκουμένην κοινὴν ἀπάντων πατρίδα, καὶ τοὺς οἰκοῦντας αὐτὴν φύλλα τοῦ αὐτοῦ δένδρου. Οἱ ὀπαδοὶ του ἀριθμοῦνται εἰς ἕξ ἑκατομμύρια καὶ πλέον, ἐμφερόνται δὲ πάντες ἐνθέου ζήλου πρὸς ἀπάλειψιν ἀπὸ τὸν κόσμον παντὸς φανατισμοῦ καὶ πάσης ἐχθρότητος πηγαζούσης ἐκ φυλετικῶν διαφορῶν. Ὁ μέγας σκοπὸς τῶν ὀπαδῶν τούτων τοῦ Βάβ ἔεινε νὰ προκινήσῃ νέον ἀνθρώπινον γένος διὰ τῆς ἰσχυροποιήσεως τῶν θείων στοιχείων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως—γένος ἀγαθόν, κραταῖον, καὶ γλυκὺ. Ἡ πᾶσα ἐπαγγελία τοῦ Βαβισμοῦ ἢ Βεχαισμοῦ ἐδράζεται ἐπὶ τῆς παραδόσεως ἣν ἀναφέρει διὰ μακρῶν ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ συγγράμματος τοῦ ὁ Μιρζὰ Ἀβδούλ Φαζέ† ὅτι πάντα τὰ ἔθνη μέλλει νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸν Βεχαουλλάχ ὡς τὴν ἐντελεστέαν μέχρι τούδε ἐκφανσιν τῆς Θεότητος γεννηθέντα ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ εἰρηνεύσῃ τὸν κόσμον. Ἡ Θεότης ἀποκαλύπτει ἑαυτὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ ἐποχῆς εἰς ἐποχὴν διὰ τοιοῦτων ἐκφάνσεων ἢ θεοφανειῶν—ἀνθρώπων δηλαδὴ ἐνσαρκούντων ἐν τῷ ἀτόμῳ των, μίαν ιδιότητα τοῦ θείου καὶ ἐπιτετραμμένων τὴν διεξαγωγὴν μεγάλου προγράμματος ἀνθρωπίνης ἐξελίξεως. Ἡ παράδοσις λοιπὸν λέγει ὅτι ὁ Βεχαουλλάχ εἶνε ἡ μέχρι τούδε τελευταία, ἐπομένως πληρεστέρη τῶν προηγηθειῶν, ἐκφανσις τοῦ θείου ἦτοι θεοφάνεια. Πληρέστεραι ἐπιφυλάσσονται ἡμῖν διότι πᾶσα ἐκφανσις εἶνε πάντοτε πληρεστέρη τῶν προγενεστέρων αὐτῆς. Ἡ αὕτη παράδοσις ἰσχυρίζεται ὅτι πολλοὶ θεμελιωταὶ θρησκείων τοῦ παρελθόντος ὡς ὁ Ζώροαστρος, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Μωάμεθ, προεῖπον περὶ τοῦ Βεχαουλλάχ ὡς μελλούσης ἐκφάνσεως τοῦ Χριστοῦ δηλαδὴ τοῦ μεσιανικοῦ πνεύματος. Ὁ Βεχαουλλάχ ἐγεννήθη τῷ 1819 ἐν Σιραζ τῆς μεσημβρινῆς Περσίας ἡλικίας δὲ 24 ἐτῶν γενόμενος ἐχρίσθη διὰ τοῦ τίτλου Βάβ, ὅπερ σημαίνει πύλη, καὶ ἐξηγγεῖλε τὴν ἀποστολὴν του, συγχρόνως δὲ ἐδήλωσεν ὅτι ἄλλος μέγας διερμηνεύς του ἔμελλε νὰ ἀναφανῆ βραδύτερον. Βεχαουλλάχ εἶνε τίτλος καὶ ἡ λέξις σημαίνει Δόξα Θεοῦ. Τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τοῦ πέрсου μεσία εἶνε Μιρζὰ Ἀλῆ Μωάμεθ, ὁ δὲ τίτλος Βάβ, ὅστις εἶνε ἀρχαῖος, ἐδόθη αὐτῷ

* Σελίς 7.

† “Βεχὰ ὁ Προφήτης” ἦτοι “Βίος τοῦ Βεχαουλλάχ.” Μεταφρ. εἰς τὸ ἀγγλικὸν ὑπὸ Πράττ. New York, 1902.

ἀφ' ἧς, ἐν ἐπισήμῳ ὀμηγύρει τῶν ὀπαδῶν του εἶπε “Ἐγὼ οὐδὲν ἄλλο εἶμαι εἰμῆ, οὕτως εἰπεῖν, ἢ πύλη δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ῥαντισθῆ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.” Μετὰ τοῦτο ἐξέλεξε δεκαοκτὼ ἐκ τῶν ὀπαδῶν του οὓς ἠνόμασε “Ζῶν Ἀλφάβητον.” (Τὸ ἀραβικὸν ἀλφάβητον σύγκειται ἀπὸ δεκαοκτὼ γράμματα). Αὐτὸς ἐτάχθη δέκατος ἔνατος ἀπαρτίσας οὕτω τὴν ἱεραρχίαν τῶν 19 ἦτοι τὴν “πρώτην ἐνότητα. Εὐθὺς ὕστερον ἢ περσικὴ κυβέρνησις ἤρξατο διωγμὸν κατὰ τῆς αἰρέσεως. Ὁ Βάβ ἐφυλακίσθη μετὰ πολλῶν ἄλλων. Ἐπτὰ ἐκ τοῦ Ζῶντος Ἀλφάβητος ἐθανατώθησαν, καὶ τέλος καὶ αὐτὸς ὁ μεσίας κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ὁ τέταρτος ἐκ τοῦ Ζῶντος Ἀλφάβητου, Μιρζὰ Γιαχιά ἀπήλθεν ἐκ τῆς Περσίας μετημφισμένος ὡς δερβίσης καὶ μεταβὰς εἰς Βαγδάτην εὗρεν τὸν ἐξοριστὸν ἀδελφόν του Μιρζὰ Χουσεγιάν Ἀλῆ τελοῦντα ἀπὸ δωδεκαετίας ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς τουρκικῆς ἀστυνομίας ἅτε ἠγέτην τῶν βαβιστῶν. Ἐκτοτε ἐκ τῶν δύο ἀδελφῶν οὗτος μὲν ἐστάλη ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως εἰς Ἀκκαν, ἢ Ἀκραν, τῆς Συρίας ὁ δὲ Μιρζὰ Γιαχιά εἰς Κύπρον ἔνθα εἰσετι ζῆ διαμένον ἐν Ἀμμοχώστῳ. Ἐξ Ἀκρας ὁ ἄλλος προσεκλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐκεῖθεν ἐστάλη εἰς Ἀδριανούπολιν. Κατὰ τὴν ἐν Ἀδριανουπόλει διαμονὴν του διεκήρυξεν ἑαυτὸν ὡς τὸν ὑπὸ τοῦ Βάβ προδηλωθέντα ὡς μέγαν διερμηνέα τοῦ βαβισμοῦ. Ἐνταυτῷ προσέλαβε τὸν τίτλον Βεχαουλλάχ καὶ ὡς τοιοῦτος ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ πληρώματος τῶν βαβιστῶν. Ἐν τούτοις ὁ ἐν Ἀμμοχώστῳ τῆς Κύπρου ἀδελφός του Μιρζὰ Γιαχιά ἐξακολουθεῖ θεωρῶν ἑαυτὸν ὡς τὸν γνήσιον ἠγέτην τῶν βαβιστῶν, καὶ πολλοὶ αὐτὸν ἀναγνωρίζουσιν, ὦν ὅμως ὁ ἀριθμὸς μειοῦται διηλεκτῶς. Ὁ Μιρζὰ Χουσεγιάν Ἀλῆ μὴ κριθεὶς ἀρκετὰ ἐπικίνδυνος ὥστε νὰ θανατωθῆ ἐστάλη πάλιν εἰς Ἀκραν ἔνθα διέμεινε πολλὰ ἔτη ὄχι μὲν ὑπὸ κράτησιν ἀλλὰ ἐπὶ ἐδάφους ὀρισμένων διαστάσεων καὶ ὑπὸ ἐπιτήρησιν. Δὲν ἐβράδυνε νὰ προσελκύσῃ τὴν ἀγάπην τῶν κατοίκων ὡς ἐκ τῆς γλυκύτητος καὶ φιλανθρωπίας αὐτοῦ, καὶ αὕτη δὲ ἡ τουρκικὴ ἀστυνομία τὸν ἐσέβετο καὶ τὸν ἐθεώρει ἅγιον. Πᾶν ὅ,τι εἶχε τὸ ἐδίδεν εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας καὶ τῇ 28 Μαΐου 1892 μετέστη εἰς τοὺς αἰὲν ἔοντας ἄγων τὸ 71 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Οἱ ὀπαδοὶ τούτου ἀνομάσθησαν βεχαισταί, καὶ ἀναγνωρίζουσιν ὡς κεφαλὴν τῆς βεχαικῆς ἐκκλησίας τὸν πρωτότοκον υἱόν του Ἀββάν, οὗ τὸ δικαίωμα ὅμως διαμφισβητοῦσιν οἱ δύο νεώτεροι, ἐτερομήτριοι ἀδελφοὶ Μωάμεθ Ἀλῆ καὶ Βαδουλλάχ. Αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ κέκτανται ἐνδιαφέροντος διὰ τὸν ἐρευνητὴν τῆς ἱστορικῆς ἀνεξίτης τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου κινήματος ὅπερ ἀριθμεῖται μυριάδας ὀπαδῶν ἐν Ἀμερικῇ καὶ φαίνεται τείνον νὰ δεσπόσῃ τῆς Περσίας. Συγγράμματα περὶ αὐτοῦ, ἰδίως ἀγγλικὰ, εἶνε ἤδη οὐκ ὀλίγα καὶ

συντελείται ἀρκεί, ὡς συμβαίνει ἐν Ἀγγλίᾳ, οἱ ὑποκινηταὶ τῶν μεταρρυθμίσεων νὰ εἶνε ἀνένδοτοι, ἐπίμονοι, καὶ ἐνοχλητικοὶ ἐν ταῖς ἀπαιτήσεσιν αὐτῶν. Αὐτοὶ εἶνε οἱ ὅποιοι δὲν ἀφίουν τὴν κοινὴν συνείδησιν νὰ ἀναπαυθῆ ἐπὶ λίαν μακρῶν χρόνων, καὶ διὰ τοῦτο βλεπομένη σημεῖα ἐνθαρρυντικὰ καὶ ταῦτα ἐξηγοῦσι τὴν ἀνωμαλίαν περὶ ἧς εἶπον ἐν ἀρχῇ, ταυτοχρόνως δὲ εἰσάγοντα ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ὁλοῦν ἀνευδότης ἐπιδιωκομένων σκοπῶν. Τὰ κυριώτερα τῶν τοιούτων σημεῖων εἶνε τὰ ἑξῆς· πάντοτε ὁσάκις ἀπαγγέλλεται θανατικὴ ἀπόφασις ἐμπνέουσα κάποιαν ἀνησυχίαν ἐν τῇ κοινῇ συνείδησει ἀναθρόσκουν ἀμέσως διαμαρτυρίαι καλῶς ὀργανισμέναι, ἀναφοραὶ ἔντονοι, συλλαλητήρια καὶ ἐπερωτήσεις αὐστηραὶ ἐν τῇ Βουλῇ. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἢ ἐπιτηδειότης τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ πολιτευομένων κατορθώνει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον νὰ παρακάμπτη, ἀλλ' εἶνε ἕτερον εἶδος φαινομένων πολὺ μᾶλλον εὐέλπι· Ἀπὸ τίνος χρόνου οἱ ἑνορκοὶ κατέκτησαν, οὕτως εἶπεῖν, τὸ προνόμιον νὰ χαρακτηρίζωσι τὸν ἑνοχον προμελετημένον φόνου, ὡς ἑνοχον ἀναιρέσεως, ἀνατρέποντες οὕτω διὰ τῆς ἐτυμολογίας τῶν ὀλοκλήρων τὸν χαρακτήρα τῆς κατηγορίας. Περιπτώσεις τοιαύται ἀναγράφονται πολλαὶ ἐν τοῖς προσφάτοις ἔτεσιν, ἀλλὰ πάντοτε προκειμένου περὶ βρεφοκτονίας ὑπὸ ἐγκαταλειφθείσης νεαρᾶς μητρός. Ὅτε τὸ πρῶτον τοιαύτη ἐτυμολογία διευπλώθη ὁ πρόεδρος τοῦ κακουργιοδικείου περιέγραψεν αὐτὴν ὡς “ἔργον φιλανθρώπου κρίσεως,” καὶ ἔκτοτε προσόμοιαι ἐτυμολογίαι, μετατρέπουσαι τὴν ἐπὶ φόνῳ κατηγορίαν εἰς κατηγορίαν καὶ καταδίκην ἐπὶ ἀναιρέσει, ἀπέμειναν σεβασταί. Εἰς τὴν αὐτὴν τάσιν τῆς ἐποχῆς μας ὀφείλεται τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τοῦ 1884 μέχρι τοῦ 1899 ἐκ 433 θανατικῶν ἀποφάσεων μόνον 237 ἐξετελέσθησαν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἢ κοινῇ συνείδησιν ἐπεμβαίνει ἀνὰ πᾶσαν τρίτην καταδίκην μὴ ἐπιτρέπουσα τὴν ἐκτέλεσιν. Εἶνε προσέτι ἀναμφισβήτητον ὅτι πολλοὶ ἑνοχοὶ φόνου ἠθωώθησαν μόνον καὶ μόνον διότι ὑπαρχούσης μικρᾶς ἀμφιβολίας, οἱ ἑνορκοὶ τείνουσιν ἐπιμόνως νὰ προτιμῶσιν ἀθωωτικὴν ἐτυμολογίαν, ἰδίως ἀφ' ὅτου τῷ 1887 ὀλίγου δεῖν ἐγένετο κοινωνικὴ ἐπανάστασις διότι κατεδικάσθη εἰς θάνατον ἡ Μαίυβρικ ἐνώ ὑπῆρχον ἀμυδρὰ ἀμφιβολία ἂν πράγματι ἐδηλητήριασε τὸν σύζυγον τῆς. Ἡ κατισχύουσα ἐντύπωσις ἤδη εἶνε ὅτι ὑπάρχουσι πολλὰ εἶδη φόνου, καὶ οἱ διενεργούντες τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ περὶ θανατικῆς ποινῆς νόμου, ἀπαιτοῦσι νὰ γίνῃ νομοθετικὴ διάκρισις μεταξὺ τῶν πολυειδῶν ἑνοχῶν. Ἀπαξ ἀποδειχθέντος ὅτι πλείστοι θανατικὰ ἀποφάσεις μένουσιν ἀνεκτέλεστοι, καθίσταται ὄχι μόνον ἀπάνθρωπον, ἀλλὰ καὶ ἡλίθιον νὰ ἀπαγγέλλεται ἢ φρικαλέα ποινὴ μόνον κατὰ τύπους ἵνα ἰκανοποιηθῆ τὸ γράμμα τοῦ νόμου. Οἱ μεταρρυθμισταὶ λέγουσιν ὅτι τὸ γράμμα τοῦ

νόμου δέον νὰ μεταβληθῆ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ αἵωνος. Ἴδωμεν εἶδη τινὰ ἐνοχῆς ἐπὶ φόνῳ καθ' ὃν αἱ θανατικαὶ ἐκτελέσεις ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μένουσιν ἀνεκτέλεστοι διότι οὔτε τὸ πνεῦμα τοῦ αἵωνος τὰς ἐπιτρέπει οὔτε ἡ κοινὴ συνείδησις ἐν Ἀγγλίᾳ. Πρῶτον ἢ περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἑνοχος εἶνε πολὺ νεαρᾶς ἡλικίας. Δεύτερον βρεφοκτονία ὡς προεῖρηται. Τρίτον, ἢ περιπτώσει φόνου, καθ' ἣν ἢ ἑνοχος εἶνε ἑγγυς. Γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἢ ἐκτέλεσις ἀναβάλλεται ἵνα προηγουμένως λάβῃ χώραν ὁ τοκετός. Ἀλλὰ ἢ τοιαύτη διαρρύθμισις εἶνε ἢ χειρίστη τῶν κτηνοδίων τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ αἵωνος ἀπεχθάνεται αὐτήν. Ὅτε ἢ διάταξις αὐτὴ ἐνομοθετήθη ἦσαν ἐντελῶς ἀρνηστοὶ οἱ νόμοι τῆς καθ' ἡμᾶς ψυχολογικῆς ἐπιστήμης, τῆς κληρονομικότητος, καὶ τοῦ περὶ βάλαντος. Ἡ νεότερα ψυχολογία γνωρίζει ὅτι εἶνε ἀποτρόπαιον νὰ προστεθῆ εἰς τὴν κοινωνίαν ὃν κνοφορηθῆν ὑπὸ τὴν μητρικὴν ἐντύπωσιν τῆς φρικαλεότητος καὶ τῆς ὀδύνης ἀναμενομένου ἀπαγχονισμοῦ ἢ καρατομῆσεως. Τετάρτη περιπτώσις εἶνε ἢ καθ' ἣν ὁ πατὴρ ἀντὶ τὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀδικηθεῖσαν βοηθεὶ αὐτῆς εἰς ἐξαφάνισιν τοῦ βρέφους, τεχθέντος ἢ μὴ. Ἡ δύνατο νὰ διαφύγῃ αὐτὸς πάντα κίνδυνον ἐγκαταλείπων αὐτήν, ἀλλὰ ἐξ ἀνθρωπισμοῦ προτιμᾷ νὰ ἀντιμετωπίσῃ πᾶσαν συνέπειαν ἐπιδιώκουσιν τὴν διαφυγῆν, εἰ δυνατόν, ἀμφοτέρων καὶ ἀνησυχίαν νὰ διασώσῃ τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὸ στίγμα. Ὁ νόμος καταδικάζει ἀμφοτέρους εἰς θάνατον, ἀλλ' ἢ κοινῇ συνείδησις καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ αἵωνος παρεμβαίνουσι καὶ ματαιοῦσι τὴν ἐκτέλεσιν. Διατί λοιπὸν νὰ ἀπαγγέλλεται ποσῶς ἢ φρικτὴ καταδίκη; Πέμπτη εἶνε ἢ περιπτώσει καθ' ἣν ὁ φόνος ἐξετελέσθη κατόπιν ἐξαντλήσεως ἐκτάκτου ὑπομονῆς ἀπέναντι ἀνηκούστῳ κτηνοδίων τοῦ φονευθέντος. Ὑπάρχουσι δύο πρόσφατα παραδείγματα τοιαύτης περιπτώσεως, ἐν ἀμφοτέροις ἢ ἢ κατηγορία ἦτο κατὰ νεαρᾶς γυναικός. Εἰς τὴν πρῶτον ἢ ἑνοχος κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλ' ἢ ἐκτέλεσις ἐματαιώθη. Εἰς τὸ δεύτερον οἱ ἑνορκοὶ ἐνώ ἐπρόκειτο περὶ φόνου ἐκ προμελέτης, ἀπεφασίθησαν “ἑνοχος ἀναιρέσεως.” Συμβαίνει πολλάκις οἱ ἑνορκοὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ συμφωνήσωσιν ὅτι ἀπολύονται καὶ ἢ δίκη ἀναβάλλεται. Πρὸ τριετίας τοιαύτη διαφωνία ἐπῆλθε δις καὶ ἐμελλε νὰ ἐπαναληφθῆ ἢ δίκη ἐκ τρίτου. Ἡ κοινὴ γνώμη συνήθως εἶνε ἢ ἑνοχος προκειμένου περὶ δευτέρου ἐπαναλήψεως, ἀλλὰ ἢ ἰδέα ὅτι ὁ τάλας κατηγορούμενος ἐπὶ φόνῳ ἐμελλε νὰ ὑποστῆ τὸν ἐφιάλτη αὐτὸν τρίς, ἐξηρέθισε τὸν λαὸν καὶ ἠγέρθη σφοδρῶς σάλος εὐθὺς μετὰ τὴν δευτέραν διαφωνίαν τῶν ἑνορκῶν. Ἦτο τὸσφ σφοδρὰ ἢ δημοσία ἀπαιτήσις ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, καίτοι ἐπρόκειτο περὶ σκληρῶς φονευθείσης γυναικός, ὡστε ἢ κυβέρνησις μὴ ἔχουσα τί ν' ἀντιτάξῃ, ἐπέτρεψε τὴν ἐγκατά

λείψῃ τῆς δίκης καὶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου. Δέον ἄρα νὰ νομοθετηθῆ ὅτι ὁσάκις οἱ ἑνορκοὶ διαφωνοῦσι δις, ὁ κατηγορούμενος νὰ ἀθωοῦται. Τὸ συμπέρασμα εἶνε ὅτι ἂν δὲν εἶνε δυνατόν νὰ καταργηθῆ ἀμέσως ἢ θανατικὴ ποινὴ, εἶνε ὅμως ἐπάναγκες καὶ δυνατόν νὰ μεταρρυθμισθῆ ἢ ὁ νόμος ἐπὶ τὸ ἡμερώτερον ἀνευ ἀναβολῆς. Ἄν ἐπέγῃ μεταρρυθμίσις εἰς τὰς σφαίρας τῆς ἰδιοκτησίας, τοῦ γάμου, τῆς παιδείας κλπ, πρὸ παντός ἄλλου ὁ ἐν λόγῳ νόμος χρήζει κατεπειγουσῆς μεταρρυθμίσεως διότι τὰ ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας καὶ χαλότητος αὐτοῦ ἐπιγιγνόμενα ἀδικήματα κατὰ τὴν κοινωνίαν καὶ κατὰ τοῦ ἀτόμου, εἶνε τε τῆς ἀνεπαρόρθωτα ἐν ᾧ ἐν ταῖς ἄλλαις σφαίραις ἢ ἐπανόρθωσις ἐπιγιγνόμενου σφάλματος δὲν εἶνε ἀνεπίκτος. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς δὲν δύναται νὰ θεμελιωθῆ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας οὔτε ἴσως ἐντὸς μιᾶς γενεᾶς, ἀλλὰ τὸ αἶσθημα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἐκραιώθη ἄρκετὰ καὶ ὁ βιονομικὸς τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ἐξετάθη ἄρκετὰ ὡστε νὰ δικαιολογηθῆ ἢ ἀνένδοτος ἐνέργεια κατὰ βαρβάρων νόμων καὶ πρὸς νομοθέτησιν ἀρχῶν ἄς τὸ φῶς τῆς ἐποχῆς μας ἀναγνωρίζῃ καὶ ἐπιβάλλῃ.

Ο ΙΑΠΩΝ ΩΣ ΕΜΠΟΡΟΣ.

Φαινόμενον ἀντιφάσκον πρὸς τὸ ἕλκος τοῦ ἰαπωνικοῦ χαρακτήρος ἀποτελεῖ ἢ ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐπικρατοῦσα ἐμπορικὴ ἠθικὴ. Κατεβλήθη δὲ προσπάθεια ὑπὸ τῶν ἐρευνητῶν πρὸς ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου τούτου. Ἡ χαλαρὰ ἠθικὴ τοῦ δεδομένου ἰάπωνος ἐμπόρου, ἂν μὴ ὑπῆρχον τὰ ἄλλα γνωστὰ καὶ θαυμάσια χαρακτηριστικὰ τῆς ἰαπωνικῆς ἀρετῆς, θὰ ἦρκει νὰ τάξῃ τὸ ἰαπωνικὸν ἔθνος εἰς πολὺ χθαμαλὴν βαθμίδα. Πάντως λοιπὸν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ λόγος τις ἀποχρώντως ἐξηγῶν διατί ὁ ἰάπων ἐμπόρος, γενικῶς εἰπεῖν, εἶνε ἀκαριαῖοι διατηρῶν οὕτω τὴν ἁρμονίαν τοῦ ὅλου ἰαπωνικοῦ ἔθους; Μὴ δυνάμειο νὰ καταδικάσωμεν τὸ καθόλου ἰαπωνικὸν ἔθνος λόγῳ τῆς εἰδικῆς χαλαρότητος αὐτοῦ περὶ τὴν καθημερινὴν ἐμπορικὴν πίστιν ὀφείλομεν νὰ εὐρωμεν τὴν ἐξήγησιν τῆς παρατηρουμένης ἀντινομίας. Ἡ ἰαπωνικὴ ἱστορία εἶνε τὸ κατάλληλον ἔδαφος τῆς ἐρεύνης ταύτης, καὶ εὐτυχῶς ἀποκαλύπτει φάκτα ἐμπνέοντα τὴν πεποίθησιν ὅτι ἢ ἐμπορικὴ χαλαρότης δὲν εἶνε συμφυῆς πρὸς τὴν ἰαπωνικὴν ἰδιοσυστασίαν. Εἶνε ἀπλοῦν ἐπεισόδιον τῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν καὶ κοινωνικῶν μεταβολῶν δι' ὃν διήλθε τὸ ἔθνος. Εἶνε ἀναμφισβήτητον γεγονός, ὅπερ ἐπιτόλαιοι φιλιάπωνες ἀρνοῦνται ἢ ἄλλως δικαιολογοῦσιν, ἀλλ' εἶνε γεγονός ὅτι ἢ ἐμπορικὴ ἠθικὴ τοῦ ἰάπωνος ἀποτελεῖ κηλίδα τῆς ἰαπωνικῆς λαμπρότητος. Ἐντούτοις, ὡς εἶπον, εἶνε ἐπεισοδιακὸν γεγονός, ὡς ἀποδεικνύει ἢ ἱστορικὴ ἔρευνα. Αἱ αὐτὰ ἱστορικὰ ἐπιδράσεις αἱ καταστήσασαι

τὸν ἰάπωνα στρατιώτην πρότυπον τιμῆς καὶ ἀταπαρνήσεως, κατέστησαν τὸν ἰάπωνα ἔμπορον πρότυπον δειλίας καὶ φιλαυτίας. Εἶνε γνωστὴ ἢ κοινωνικὴ ἐπανάστασις ἢ τὸσφ ἐπιτυχῶς συντελεσθεῖσα ἐν Ἰαπωνίᾳ τῷ 1868. Πρὸ τῆς ἐπανάστασεως ταύτης ἢ χώρα ἦτο διηρημένη εἰς τέσσαρας κοινωνικὰς τάξεις ὡν ἀρίστη ἦτο ἢ τῶν Σαμουράι (στρατιωτικοί), χειρίστη δὲ ἢ τῶν ἑμπορευομένων. Χειρίστη διότι ἢ ἐνασχόλησις αὐτῶν ἀπετέλει ἄρνησιν τοῦ ἰδεώδους ἀκριβῶς εἰς ὃ συνίσταται ἢ σαμουραϊκὴ δόξα. Ὡς ἀνεπτύχθη εἰς προηγούμενα τεύχη τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, ὁ βιονομικὸς γνώμων περιορίζετο εἰς μόνους τοὺς Σαμουράι πρὸ τοῦ 1868. Ὁ βιονομικὸς γνώμων διέπлатτε νηπιόθεν πάντα Σαμουράι οὕτω ὡστε νὰ μυσάπτεται πᾶν κέρδος ἐπιδιωκόμενον χάριν τῆς ἀποκλειστικῆς ἰδέας τοῦ κέρδους. Πᾶς Σαμουράι ἐγγυμάζετο ἀπο βρεφικῆς ἡλικίας νὰ λατρεύῃ τὴν ἀληθειαν, τὴν παρρησίαν, τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν. Κατὰ συνέπειαν ἠσθάνετο περιφρόνησιν πρὸς τὴν τάξιν τῶν ἐμπόρων ὡν ἢ ἐνασχόλησις ἐθεωρεῖτο ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰ διδάγματα ταῦτα. Ὁ ἔμπορος ἐθεωρεῖτο ἔξω τοῦ νυμφῶνος, ἀνάξιος βιονομικοῦ ἰδεώδους. Ἐθεωρεῖτο μῖασμα πᾶσα συνάφεια αὐτοῦ πρὸς τοὺς Σαμουράι οἷτινες τὸσφ ἐβδελύσσοντο τοὺς ἀσχολουμένους εἰς ἐπιτευξιν κέρδους ὡστε καὶ ἂν ἐπρόκειτο ἢ συνάφεια αὐτῶν νὰ τοῖς φέρῃ μυθώδη πλοῦτη ἐπροτίμων νὰ εἶνε πένητες μᾶλλον παρὰ νὰ μολυνθῶσι διὰ τοιαύτης συναφείας. Ἐπεκράτει ἢ ἐντύπωσις ὅτι ὁ ἔμπορος οὐδόλως ὑπεχρεοῦτο νὰ εἶνε ἐντιμος, ἀφοῦ δὲν ἀνῆκεν εἰς τοὺς Σαμουράι. Τοῦ ἐμποροῦ ἔργον ἦτο τὸ κέρδος ἔστω καὶ ἐπὶ θυσίᾳ τῆς τιμῆς. Τοῦ Σαμουράι ἔργον ἦτο ἢ τιμὴ ἔστω καὶ ἐπὶ θυσίᾳ τοῦ κέρδους. Ἡ ἀτμοσφαῖρα τῆς ἐντυπώσεως ταύτης διήρκεσε διακόσια πενήκοντα ἔτη. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ πνευματικὸς ὀρίζων τοῦ ἐμποροῦ ἦτο ἐρημητικῶς κεκλεισμένος, καὶ πᾶν εὐγενὲς ὀρμέμφυτον, πᾶσα βιονομικὴ ἀρχὴ ἦτο δι' αὐτὸν μακρὰν τῆς ἁρμοδιότητός του. Τὸ ἐμπορικὸν του ἐγὼ ἦτο ἐντὸς ἔλους καὶ οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος τις ἔκρινε σκόπιμον νὰ τὸ ἀνασύρῃ. Δὲν εἶνε λοιπὸν περιέργον ὅτι ὁ ἰάπων ἐμπόρος δὲν ἔσχε ποτε εὐκαιρίαν νὰ ἀντιληφθῆ τὰ στοιχεῖα τῆς ἐμπορικῆς ἀκαριαῖότητος. Οὔτε κἂν ἐφαντάσθη ποτε ὅτι καὶ δι' αὐτὸ τὸ κέρδος, ἢ εὐθύτης εἶνε ἢ τελεσφοροτέρα ὁδός. Σημειωτέον ὅτι ἐν τῇ πνιγρᾷ αὐτῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἦτο κεκλεισμένη ἢ Ἰαπωνία μέχρι τοῦ ἔτους 1858. Κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ἦρξατο ἢ χώρα ν' ἀνοίγεται εἰς τὰς ἐπιρροὰς τῶν ξένων. Οἱ χειρίστοι τῶν ἰαπῶνων ἐμπόρων καὶ οἱ ἀμαθέστεροι τῶν ξένων ἤλθον εἰς ἐπιμιξίαν. Οἱ ἰάπωνες οὐδεμίαν ἠσθάνοντο ὑποχρέωσιν νὰ εἶνε ἀκέραιοι, οἱ ξένοι οὐδόλως ἐγνωρίζον ὅτι συνηλλάσσοντο πρὸς τὰς ἐσχάτης περιωπῆς. Οὕτω βαθμηδὸν ἐπικράτησεν ἢ ἐντύπωσις περὶ τῆς δολιότητος παντὸς ἰάπωνος. Συντελεσθείσης

τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ καταργηθειῶν τῶν κοινω-
νικῶν διακρίσεων, ἰδρῦθη μέγας ἐμπορικὸς Σύνδε-
σμος πρὸς ἐξουδετέρωσιν τοῦ κακοῦ, καὶ τῶρα
διδάσκειται καθολικῶς ἐν Ἰαπωνίᾳ ὅτι πᾶσα ἐμ-
πορικὴ δολιότης εἶνε προδοσία κατὰ τοῦ ἔθνους.
Ἄφ' ἑτέρου πᾶς ἐμπορευόμενος ἤδη αἰσθάνεται
ἑαυτὸν ἰσότημον πρὸς τοὺς Σαμουράι καὶ τίθεται
ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ βιονομικοῦ γνώμονος, ἥτοι
τῆς σαμουραϊκῆς ἠθικῆς. Μολαταῦτα εἶνε ἀδύ-
νατον νὰ ἀναμορφωθῶσιν ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς
ἐσχάτης ἐμπορικῆς ὑποστάθμης, ἀλλ' ἀρκεῖ ἡμῖν
ἢ ἀποδείξει ὅτι δὲν εἶνε χαρακτηριστικὸν τῆς
ιαπωνικῆς φύσεως ἢ ἐμπορικῆ ἀναξιοπιστία, ἀλλὰ
ἐπεισοδιακὸν φαινόμενον τῆς ἰαπωνικῆς ἱστορίας.
Τοῦ λοιποῦ, μὴ ὑφισταμένου κοινωνικοῦ στίγματος
ἐπὶ τῆς ἐνασχολήσεως τοῦ ἐμποροῦ, ἢ κηλὶς θὰ
ἐκλείψῃ προϊόντος τοῦ χρόνου. Ἡ Ἰαπωνία
εὐμορῆθ' ἀνθρώπων οἷς προσήκει ὁ τίτλος "ἀνακτες
ἀνδρῶν," καὶ ὅπως οὗτοι ἐθαυματούργησαν μέχρι
τοῦδε ἐν πάσαις ταῖς σφαίραις τοῦ ἔθνικοῦ βίου,
καταστήσαντες τὴν πατρίδα τῶν πρότυπων φυλῆς
ἐν τῇ οἰκουμένῃ, οὕτω θὰ εὕρωσι τὸ φάρμακον δι'
οὐ θὰ ἀποδειχθῇ ὁ ἰάπων καὶ πρότυπον ἐμπορικῆς
ἀκεραιότητος.

**ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ.
ΙΓ. ΡΟΥΣΩ.**

Ἀμφίβολον εἶνε ἂν προσήκει μᾶλλον νὰ θρηνη-
σωμεν τὰς ἀτελείας τοῦ Ρουσό ἢ νὰ ἐξάρωμεν καὶ
θανυμάσωμεν τὴν παρρησίαν μεθ' ἧς ἐξωμολόγησεν
αὐτὰς ἐνώπιον τοῦ κόσμου.* Μείνας ἀπροστά-
τευτος ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐδοκίμασεν ἐνωρὶς τὰς
πικρίας τοῦ βίου καὶ τὴν φρίκην τῆς σκληρότητος.
Ἡ δίψα τῆς στοργῆς καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ κατέστη
ἐπιτακτικὴ ἐν τῇ ψυχῇ του, καὶ δύναται αὐτῇ νὰ
ἐξηγήσῃ τὰς φιλίας δι' ὧν ὁ Ρουσό συνεδέθη μετὰ
γυναικῶν, μὴ σχοῦσας ὅμως πάντοτε εὐτυχίαν
ἐκβασιν. Ἐγενήθη ἐν Γενεύῃ τῷ 1712, ἐχρη-
μάτισε διδάσκαλος ἐν Λυῶνι, γραμματεὺς τῆς
γαλλικῆς πρεσβείας ἐν Βενετία καὶ βραδύτερον,
τῷ 1745, ἐγκατεστάθη ἐν Παρισίοις ἐνθα μετὰ
τρία ἔτη ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς κυρίας Δεπνιναί ἐγνωρίσθη
μὲ τὸς ἐκδότας τῆς Encyclopedie Δαλαμπέρ καὶ
Διδερῶ οἵτινες τὸν προσέλαβον ὡς συντάκτην.
Ἄλλ' ἢ φήμη του ὡς προφήτου ἤρξατο διὰ τῆς
δημοσιεύσεως ἔργου ἐν ᾧ ἰσχυρίζεται ὅτι ἢ ἀνέλιξις
τοῦ πολιτισμοῦ ἐβάδισεν τὸσφ στρεβλῶς ὥστε
δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐξευγενισθῶσι τὰ ἦθη τῶν
ἀνθρώπων. Ἐθυσίασανε δηλαδὴ τὸν ἀνθρωπι-
σμόν μας εἰς τὸν πολιτισμὸν μας. Τὸ περὶ
ἀνισότητος σύγγραμμά του δημοσιευθὲν βραδύ-
τερον εἶνε λογικῶς ἀπόρροια τοῦ προειρημένου
ἰσχυρισμοῦ, διότι ἐν αὐτῷ ὁ Ρουσό συνηγορεῖ
ὑπὲρ ἐπανόδου ἡμῶν εἰς τὴν φυσικὴν ἀπολίτιστον
κατάστασιν, καὶ ἐν αὐτῷ καταδεικνύει τὴν στενήν

* The Ethics of Diet, by Howard Williams.

σχέσιν μετὰ τῆς τροφῆς καὶ εὐημερίας. Τὸ σύγ-
γραμμα τοῦτο εἶνε πράγματι προοίμιον τοῦ ἐντελε-
στέρου ἔργου του Contrat Social δημοσιευθέντος
τῷ 1761 καὶ σχόντος δυσαριθμήτους ἐκδόσεις.
Τὸ βιβλίον τοῦτο βρίθῃ ἐν γλώττων καὶ σφο-
δρῶν ἐπιχειρημάτων κατὰ τοῦ κοινωνικοῦ καθε-
στῶτος, καὶ οἱ ἐπαναστάται τοῦ 1789 ἀπ' αὐτοῦ
ὡς ἀπὸ ὀπλοθήκης ἐλάμβανον τὰ τρομερώτερα
τῶν ὄπλων τῶν. Ὑπῆρχε τότε σφοδρὰ δόξα
ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἐπιχειρημάτων κατὰ τοῦ πολί-
τισμοῦ καὶ ὁ κόσμος ἱκανοποιεῖτο μεγάλως δι'
ἀμφοτέρω ἐν ταῖς σελίσιν τοῦ Κοινωνικοῦ
Συμβολαίου. Ἐντεῦθεν ἢ ἐπιτυχία τοῦ βιβλίου.
Κεντρικὴ ζῶσα ἰδέα του εἶνε ὅτι ὁ λαὸς εἶνε ὁ
κυρίαρχος καὶ ὅτι οὐδὲν ἐμποδίζει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ
νὰ διαλύσῃ τὸ συμβόλαιον οὐ ὁ θεμελιώδης ὅρος—
ἢ ἐλευθερία καὶ ἢ εὐημερία ἀπάντων—δὲν
ἐξετελέσθη. Πράγματι τὸ συμβόλαιον εἶνε δια-
λελυμένον ἀφ' ἧς στιγμῆς οἰαδήποτε ὁμὰς ἀνθρώ-
πων—ἢ κυβέρησις, φερ' εἰπεῖν—κατορθῶναι νὰ
σφετερισθῇ τὴν κυριαρχίαν τοῦ λαοῦ τηρούσα
αὐτὸν ὑπὸ δεσμῶν. Ἐκατὸν ἔτη πρὸ τῆς γεννήσεως
τοῦ Ρουσό ἢ εἰρημνὴ ζῶσα ἰδέα ἦτο ἐν Ἀγγλίᾳ
ἀντικείμενον δημοσίας συζητήσεως καταληξάσης
εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1649 καὶ 1688
δι' ἧς ἀνετράπη ἄρδην καὶ διὰ παντὸς ἢ πολιτικῆ
ἐξουσία τοῦ βασιλέως, καὶ ἀνυψώθη εἰς τὴν
πολιτικὴν ἐξουσίαν ἢ πλουτοκρατία. Ἀκριβῶς
τὴν ἰδέαν περὶ κοινωνικοῦ συμβολαίου διετύπωσεν
ὁ ἀγγλος φιλόσοφος Χόββς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ
δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος, καὶ συνεπλήρωσεν αὐτὴν
ὁ Λῶκ προσθέσας τὸ δίδαγμα ὅτι κυβέρησις μὴ
κατορθοῦσα τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ δέον νὰ
ἀνατρέπηται. Τὰ δίδαγματα ταῦτα παρέλαβον
ὁ Ρουσό, τὰ ἐπέχειρξασθη, τὰ ἐτροποποίησεν
ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ γαλλικὸν ἔθνος, εἰς ὃ καὶ
ἐνεφύσησεν τὸν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς Ἀνθρωπι-
τητος, κατακτῆσας οὕτω ἀφθιτον δικαίωμα εἰς τὴν
ἡμετέραν εὐγνωμοσύνην. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότατον
τῶν συγγραμμάτων του εἶνε τὸ περὶ παιδείας
Emile: ou de l'Education. Εἶνε θαυμάσιον ἔργον,
ἰδίως τὸ πρῶτον μέρος, καὶ διατυπώνει ὑγιεῖς ἀρχὰς
περὶ ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν, συμφωνῶν μὲ τὸν
Λῶκ εἰς πολλὰς λεπτομερείας. Ὁ Ρουσό ἐπέ-
συρε τὸ μῖσος τῶν Φαρισαίων καὶ Φιλοσταίων
κατεδιώχθη δὲ ἀπηνῶς. Ἐντούτοις αἱ ἰδέαι του
ἐρριζοβόλησαν, καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἢ δόξα
τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν
ἡμερῶν του Ρουσό. Πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης
μισοῦμενος καὶ καταδιωκόμενος εὗρεν ἄσυλον ἐν
Ἀγγλίᾳ ἐνθα φιλοξενούμενος ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου
Δαβιδ Γιοῦμ συνέγραψε τὰς Ἐξωμολογήσεις.
Ἀπῆλθεν ὅμως βραδύτερον καὶ ἐξῆσεν ἐπὶ ἔτη
ἀφανῆ καὶ ἀλήτης μέχρις οὗ πλουσιῶς τις θανα-
μαστής του τῷ ἐδώρησεν τερπνὸν οἰκισκὸν ἐνθα
ὁ φιλόσοφος ἐγκατέστη, ἀποθανὼν ὅμως ἐκεῖ μετὰ
τινας μῆνας αἰφνηδῶς. Ὁ χαρακτήρ του ἀπὸ

ΕΠΙΦΟΙΤΗΣΕΙΣ.

Τόσφ μεγάλη ἤδη εἶνε ἢ συσφώρευσις τῶν ἐνδείξεων ὅτι
ἀσκεῖται ἐπὶ τοῦ κόσμου ἡμῶν νοήμων τις καὶ συστηματικὴ
ἐπίδρασις, πηγάζουσα ἀπὸ κόσμου ἀοράτου, καὶ τόσφ ὀριστικῶς
κορυφαί τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, γίγαντες ἀδράς διανοίας καὶ
θετικοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι, ἔκλιναν ἤδη πρὸς τὴν ἀνα-
γνώρισιν τῶν ἐνδείξεων τούτων ὡς ἀκαταμάχητων, ὥστε εἶνε
ἔωλον τὴν σήμερον καὶ μάταιον νὰ ἀμφισβητῆται τὸ πρᾶγμα
ὑπὸ τῶν βιούντων ἐν τῇ κοιλιάδι. Ἐὰν ὁ ἀμφισβητῶν δυνήθῃ
νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ λόφου καὶ κατοπτεῖται δὲν θὰ δυνήθῃ πλέον
νὰ ἀμφισβητῆ, χωρὶς νὰ ἐκτεθῇ εἰς μομφὴν ὡς ἐθελουφλῶν.
Ἡ μομφὴ αὕτη δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν μομφὴν εἰς ἣν ὑπέκειται ὁ
φαντασιοπληκτῶν ἢ ἀποδεχόμενος τι ἀνερευνητέ. Περὶ τῶν
ἐνδείξεων τούτων καὶ περὶ τῆς γηθοσύνης ἢ ἀνάπτουσι ἐν τῇ
ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ, ὁ περιώνυμος ἀγγλος φιλόσοφος καὶ
ποιητῆς Γεράλδος Μάσσεῦ λέγει τὸ ἐξῆς χαρακτηριστικώτατον.
"Ὅταν ἐπὶ τέλους ἀνεγνώρισαι τὸ ἀκαταμάχητον τῶν συσ-
σφωρευθειῶν ἐνδείξεων ἡσθάνῃ τὸν ὀρίζοντα τῆς διανοίας μὴ
ἄρδην ἰσθάνετα, καὶ ὡς εἰπεῖν, τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
εἰσορηήσασαι εἰς τὸ εἶναι μου. Δὲν δύναμαι ἄλλως νὰ παρα-
στήσω τὸ ἔκτοτε νέον εἶναι μου εἰμὴ συγκρίνων τὸν μὲν πρό-
σθεν βίον μου πρὸς πλοῦν ἐντὸς κλειστῆς καβίνας πλοίου ὑπὸ
κράτησιν καὶ μὲ πενιχρὸν κηρίον διὰ τὸν φωτισμὸν μου, τὸν δὲ
νῦν βίον μου πρὸς αἴφνηδιαν ἀπελευθέρωσιν τοιαύτην ὥστε νὰ
δυνήθῃ ἀκόλυτος ἀστροφειγῆ τινα ὀραῖαν νύκτα νὰ ἀνέλθω εἰς
τὸ κατᾶστρωμα καὶ νὰ ἴδω διὰ πρῶτην φορὰν τὸν ἔκπαυλον
μηχανισμόν τῶν οὐρανῶν σωμάτων πάντων ἐν ὡκεανῷ ἀγαλ-
λιάσεως διηγουμένων δόξαν Θεοῦ." Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν
σπουδαιότητα ἢ κέκτηται ἢ ἔρευνα τῶν τοιούτων ἐνδείξεων
ὁ καθηγητῆς Χύσλοπ, τοῦ πανεπιστημίου Κολομβίας τῆς Νέας
Ἰόρκης λέγει "Δαπανῶμεν ἔτη διὰ τὴν μελέτην ἐνὸς Πλάτωνος,
ἢ ἐνὸς Κάντ, ἢ ἐνὸς Ἐγελ, καὶ θεωροῦμεν τοῦτο ἰκανὴν ἀμοιβὴν
τῶν κόπων μας ἔστω καὶ ἂν δὲν μορφώσωμεν ὀριστικὴν γνώμην
περὶ τῆς φιλοσοφίας τῶν ἐν λόγῳ ἔρμηνευτῶν. Ἄλλ' εἶνε
οὐδαμῶς ἥττον ἄξια σπουδῆς. εἶνε μάλιστα ἐπιτακτικώτερα ἢ
σπουδῆ τῶν ἐνδείξεων περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀοράτου κόσμου
διότι χύνουσι πολυτίμον φῶς ἐπὶ τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ προορι-
σμοῦ τοῦ ἀνθρώπου." Βεβαίως ἢ ἀντίρρησις ἢ ἀντιτάσσουσι
πολλοὶ κατὰ τῆς σπουδῆς τῶν ἐνδείξεων τούτων εἶνε προῖον
ἀσθενοῦς ἢ νοσηρᾶς διανοίας, ἢ τουλάχιστον εἶνε πρῶτον τῆς
ἐθελουφλικῆς ἐκείνης στάσεως ἣτις κρίνει "οὐδὲν ἀληθές τὸ
μὴ προερχόμενον ἀπὸ τῶν κύκλων μας." Ἐπὶ τέλους περὶ τίνος
ἄλλου πρόκειται εἰμὴ περὶ νόμων τῆς Φύσεως; Καὶ δὲν εἶνε
παιδαριῶδες τὸ φρονεῖν ὅτι γνωρίζομεν ὅλους τοὺς νόμους τῆς
Φύσεως; Πᾶσα ἐξακρίβωσις εἶνε τινος νόμου τῆς Φύσεως
εἶνε μία ἀποκάλυψις, καὶ ἐπειδὴ πᾶσα ἀποκάλυψις ἀπολήγει
εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας, διὰ τοῦτο ἢ
ἐξακρίβωσις ἀγνώστων νόμων εἶνε καθήκον παντὸς ἀνθρώπου,
ὡς ἐπίτης παντὸς ἀνθρώπου καθήκον εἶνε νὰ μὴ ἀρκῆται εἰς
ἀνεπίστην ἢ παράδοσιν, ἀλλὰ νὰ ποθῇ προσωπικὴν ἱκανοποίησιν
περὶ τῆς ἀληθείας ἢ ἀλήθεια τέρπη τὴν καρδίαν ὅταν ὁ νοῦς
εἰσδεχθῇ αὐτὴν. Ἡ Ἄπειρος Ἀγαθότης διδάκουσα τὴν
Ἀνθρωπότητα ἀφορᾷ ὅχι εἰς τὴν δουλείαν, ἀλλὰ εἰς τὴν γηθο-
σύνην τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ὀρθὸς λόγος ἐπομένως δέον νὰ
πρυτανεύῃ ἐν πάσῃ ἐρευνῇ. Ὅτι ἀπίστευτον. μετέω ἀπί-
στευτον, ἀλλ' ὅτι πιστεύσιμον ἐρευνησθῶ. Εἰς τὴν στάσιν
ταύτην ὀφείλεται ἢ ὑπαρξίς καὶ δράσις ἀνδρῶν τινῶν ἐν τῇ
ἱστορίᾳ ἄνευ τῶν ὀπίων ὁ κόσμος θὰ ἦτο πενιχρότερος. Θὰ
μνημονεύσω ἐνίον ἐξ αὐτῶν ἐνταῦθα ἄτε μαρτυρούντων ὡς
πηγὴν τῆς διωμορφώσεως αὐτῶν τὰς ἐπιφοιτήσεις ἀοράτων
φίλων. Πόσω εὐέλπι ὄντως εἶνε νὰ ἀκούῃ τις τοῦτο μαρ-
τυρούμενον ὑπὸ τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῆς Ἀνθρωπότητος

καλύπτεται ἡμῖν ὀλόκληρος ἐν ταῖς Ἐξωμολογή-
σεσιν. Ὁ Ρουσό δὲν εἶνε τόσον ἄξιος θαυμασμοῦ
ὡσον ἀγιάτης. Τῆς φιλοσοφίας του χαρακτηρι-
στικὸν δὲν εἶνε τόσον ἢ βαθύτης καὶ τὸ σφρίγος,
ὡσον ἢ γλυκύτης. Εἶχε ἀγαθὰ ὀρμέμφτα καὶ
τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ ἀνθρωπιστοῦ ἐξόχως
ἀνεπτυγμένην, ἀλλ' ὑστέρει ὅσον ἀφορᾷ τὴν
πυθαγόρειον ἀρετὴν τῆς αὐτοκρατήσεως. Κατὰ τῆς
κρεοφαγίας γράφει μετὰ δυνάμεως εἰς τὸ περὶ
ἀνατροφῆς βιβλίον του. Ἡ ἔξις τῆς κρεοφαγίας,
λέγει, ἐντυπῶνται ὑπὸ ἀμαθῶν καὶ λαιμάργων
γονέων εἰς τὰς καρδίας τῶν τέκνων τῶν ὁμοῦ μὲ
τὸν ὑπνωτισμὸν πολλῶν ἄλλων δεισιδαιμονιῶν.
Καὶ εἶνε κακούργημα διότι τὰ μικρὰ φύσει ἀπο-
στρέφονται τὸ κρέας προτιμῶντα καρπούς καὶ
γλυκίσματα. Μέγα μέρος τῆς σκληροτητος τῶν
ἀνθρώπων προέρχεται ἀπὸ τὴν τραχύτητα τοῦ
ἀνθρώπου ἢ κατεργάζεται ἢ κρεοφαγία. Ἡ ἀγνή
ἀναίμακτος διαίτα δέον νὰ γίνῃ ἔξις τῶν παιδῶν
ἀπὸ τῆς μικρᾶς αὐτῶν ἡλικίας. Ἡ ἔξις εἶνε
δευτέρα φύσις, συμφέρει ἐπομένως ἵνα αἱ ἔξεις μας
εἶνε ὅσφ τὸ δυνατόν ἀπλάι καὶ ἀγναί. Ὅσφ
νονεχέστερος εἶνε τις τόσφ ἀπλοῦστεραι καὶ
ἀγρότεραι εἶνε αἱ ἔξεις τῶν λαιμαργοῦ εἶνε συνήθως
ὁ ἀβαθεῖς καὶ ἄσοφοι. Εἰς τὸ μυθιστόρημα αὐτοῦ
Julie: ou la Nouvelle Heloise, ἢ ἡρώϊς μετὰ
τῶν ἀρετῶν τῆς εἶχε τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ ἀκαρῦ-
κευτα καὶ ἄνευ κρέατος φαγητά, πρὸς τὰ χρορταρικά
καὶ τὰς ὀπώρας. "Ἄν ἀπέκλειε καὶ τοὺς ἰχθείας,
θὰ ἦτο γνησία μαθήτρια τοῦ Πυθαγόρα." Ἐν
τούτοις ἀπεχθάνεται τὴν ἀλιεῖαν ὅσον καὶ τὸ
κυνήγιον ὡς ἀπάνθρωπα εἶδη διασκεδάσεως. Τοῦ
Ρουσό τὸ γέμμα ἦτο πάντοτε λιτὸν καὶ περιγράφει
ὁ ἴδιος τὴν λιτότητά του μετὰ ἐνθουσιασμοῦ.
"Φιλία, ἐμπιστοσύνη, εὐδικρίνεια, οἰκειότης, ψυ-
χικὴ γλυκύτης, ὡ πόσον εὐγεύστους καθιστᾶτε
τὰς ἀπλουστάτας τῶν τροφῶν."

Δούλοι καὶ ἐλεύθεροι.—Κανχᾶσαι ὅτι εἶσαι γενναῖος καὶ ἐλεύ-
θερος καὶ γόνος γενναῖον καὶ ἐλευθέρων. Ἄλλ' ἂν ἐπὶ τῆς Γῆς
ὑπάρχῃ εἰς κἂν δούλος, ἔρωτῶ εἰσαι πράγματι γενναῖος καὶ ἐλεύθερος,
εἰσαι γνήσιος γόνος γενναῖον καὶ ἐλευθέρων; Ἄν δὲν αἰσθάνουσαι
τὴν ἄλλοιαν τὴν κατεργαζομένην τὸ ἄλλος τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἔρωτῶ
δὲν εἶνε πρῶτον ὅτι εἶσαι πράγματι οὐτιδανὸς δούλος, δούλος ἀνέξις
τοῦ ἡρωισμοῦ τῶν ἐλευθερωτῶν σου;
Ἡ φρονεῖς ὅτι ἀληθῆς ἐλευθερία σημαίνει ἀπλῶς τὸ νὰ θρᾶνῶνται
αἱ ἀλίστες πρὸς χάριν σου οὐ δὲ δερματίνην καρδίαν ἔχων, νὰ λη-
πμονῆς ὅτι χρεωστῆς χρέος εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα; Ὅχι! Ἀλη-
θῆς ἐλευθερία σημαίνει τὸ νὰ θεωρῆς τὰς ἀλίστες τοῦ ἀδελφοῦ σου,
ἀλίστες σου, καὶ νὰ διέρχουσαι τὰς ἡμέρας σου μελετῶν καὶ ἐνεργῶν
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἄλλων!
Εἶνε δούλος πᾶς ὅστις φοβεῖται νὰ διμλήσῃ ὑπὲρ τῶν ἀνισχῶρων
καὶ τῶν ἠττημένων. Εἶνε δούλος πᾶς ὅστις προτιμᾷ μᾶλλον νὰ
σησῆσιν συμπίπτων τὴν φωνὴν τῆς ἀληθείας παρὰ νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸ
μῖσος, τὸν χλευασμὸν καὶ τὰς ὕβρεις τῶν συγχρόνων. Εἶνε δούλος
πᾶς ὅστις δὲν ἔχει τὴν τόλμην νὰ ταχθῇ ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἔστω καὶ
μετὰ τριῶν, ἔστω καὶ μετὰ δύο, ἔστω καὶ μόνος.—Λόνεελ.
Τὸ μέλλον τῆς Ἰαπωνίας.—Τὸ μέλλον τῆς πατρίδος μας ἐξαρτᾶται
ἀπὸ τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μητέρων τοῦ γένους
μας, ἢ δὲ ἀνάπτυξις αὕτη δύναται μόνον καὶ μόνον νὰ κατορθωθῇ ἐὰν
ἀρεθῇ πᾶσα ἰαπωνίς νὰ βιώῃ καὶ διάγῃ ὅπως βούλεται.—Φουκουζάβα.

‘Ροβέρτου “Ουσεν ὅστις μηδέποτε ὑποπτευθεὶς ἐπιφοίτησιν διήλθε τὸν βίον μεριμνῶν καὶ ἐνεργῶν περὶ ἀνυψώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου χαρακτήρος, καὶ περὶ τῆς εὐημερίας ἀπάντων. Ὅτε ὁ βίος του ἔδωκε, ἔσχεν ἰσχυρὰ τεκμήρια ὅτι φιλία τις ἐπιρροὴ ἀόρατος τὸν διεβεβαίωκε ὅτι τὸ ἐγενεὶς ἔργον του ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης ὀλβιότητος ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐν ἐπιγνωσίᾳ ἐκτελούμενον ὑπ’ αὐτοῦ καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του. Ὅταν τοιαύτη ἐπαγγελία τῷ ἐδόθη, τοσαύτη ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ του, ὥστε πάντες οἱ προηγούμενοι θριαμβοῖ του, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, ὠχρίασαν. Δὲν ἦτο δὲ ἡ ἐπαγγελία μόνη ἦτις τὸν ἐπλήρωσε χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ ἡ διαβεβαίωσις ὅτι καθ’ ὅλον τὸν βίον του ἐποδηγετέτο ὑπὸ τῆς μητρὸς του, καὶ ὑπὸ τῆς συζύγου του ἀμφοτέρων ἀποθανουσῶν ὅτε ἡ δράσις του ἐν τῷ βίῳ μολὶς ἤρριξε. Τοιαύτας μαρτυρίας ὡς τοῦ “Ουσεν ἔχομεν μυριάς. Τίς σπουδαιότερα τῆς τοῦ “Αλφρέδου ‘Ρώσσελ Οὐάλλας, τοῦ ἐξόχου συνεργάτου τοῦ Δάρβιν; Ὁ μέγας οὗτος ἐπιστήμων μᾶς λέγει ὅτι πρὶν στραφῆ ἡ προσοχή του εἰς τὴν πιθανότητα περὶ ὑπάρξεως ἀόρατων ὄντων κηδομένων τοῦ ἐνσάρκου ἀνθρώπου, δὲν ἐπίστευεν ἄλλο τι εἰμὴ Δύναμιν καὶ ὕλην. Ἐρευήσας ὁμῶς ἐπὶ ἔτη ἐπέισθη ὅτι εἶνε μέρος τῆς θείας Οἰκονομίας νὰ συντελεῖται ἡ ἐξέλιξις τῆ ἀρωγῆ ἀσάρκων ὄντων, σχόντων πείραν τοῦ κόσμου πρὸ ἡμῶν, καὶ ἦδη διακοινοῦντων εἰς τοὺς ἐν τῇ σαρκὶ ἀκόμη παλαιότητας περὶ προόδου καὶ γνώσεως. Καὶ αὐτὸς ὁ Δάρβιν ὁμολογεῖ τοιαύτην ἀρωγὴν, διότι εἰς τὸ μέγα αὐτοῦ σύγγραμμα περὶ καταγωγῆς τοῦ Ἀνθρώπου ἀναφέρει ὅτι ἔδανείσθη πληροφορίας τινας ἀπὸ τὸν Χάδσον Τῶτλ, ὅστις ὑπῆρξε γνωστός ὡς Διάμεσος,* καὶ ὅστις συνοδεύει τὰς ἐν λόγῳ πληροφορίας μὲ τὴν ἐξῆς παρατήρησιν “Σημειωτέον ὅτι ἐγὼ ἀπλῶς γράφω καθ’ ὑπαγόρευσιν. Αἱ φράσεις μου εἶνε ἐντυπώσεις ἐπιγυγνόμεναι ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου μου ὑπὸ διδασκάλων ἀσάρκων. πνευμάτων ἀοράτων. Ὅ,τι γράφω εἶνε ἰδικὸν τῶν, ὄχι ἰδικόν μου.” Ἐν τῷ εὐφροσύνῳ μαγνητισμῷ τῆς ἀτμοσφαιράς των διηλεκτῶς βιω καὶ λούομαι ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἀόρατου παρουσίας των διότι δὲν εἶνε μόνον διδάσκαλοί μου, εἶνε φίλοι μου.” Ὁ Τῶτλ ἔγραψε πολλὰ βιβλία, καὶ βεβαίως ὁ Δάρβιν θὰ τὰ ἀνέγνωσε. Διέφυγεν ἄραγε τὴν προσοχὴν του ἡ εἰρημνὴ παρατήρησις; Ἄλλως τε ὁ Τῶτλ ἦτο, ὡς εἶπον, γνωστός πνευματικῆς. Εἶνε ἀναμφίβολον ὅτι πολλοὶ συγγραφεῖς θαυμασθέντες ὑπὸ τοῦ κόσμου, εἶχον ὁμοίαν ἐπιφοιτήσεως καίτοι οὐχὶ πάντες τὸ ὁμολόγησαν, ἀποστέργοντες νὰ διαφημισθῶσιν ὡς ὑποστηρικταὶ τοῦ πνευματισμοῦ. Ὁ μέγας ἄγγλος μυθιστοριογράφος Τάκεριαι τὸ ὁμολογεῖ λέγων ὅτι ἠσθάνετο ἀόρατον δύναμιν κινουσαν τὴν πένναν του. Ἐπίσης τὸ ὁμολογεῖ ἡ κυρία Στόνι ἡ συγγραφέσσα τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο βιβλίον Uncle Tom’s Cabin. Ἐμμέσως τὸ ὁμολογοῦσιν ὁ Τέννισον, ὁ Δογκέβελλα, ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, ὁ Ροβέρτος Στήβενσον, μολὶς δὲ δὲν τὸ ὁμολογεῖ ὁ Δίκενς. Περὶ τῶν ἔργων τοῦ Τῶτλ δέον νὰ προσθέσω ὅτι τινὰ ἐξ αὐτῶν μετεφράσθησαν εἰς τὸ γερμανικόν, καὶ πολλοὶ τῶν γερμανῶν φιλοσόφων εὐρον ἐν αὐτοῖς λύσεις μεγάλων προβλημάτων. Ὁ Βούχερ μετέβη εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἵνα συνομιλήσῃ μὲ τὸν Τῶτλ, μὴ πιστεύων εἶνε τὸ εἶδος τῆς ἐμπνευσεῶς του, καὶ ἐξεπλάγη εὐρὼν αὐτὸν ἀπλοῦστατον γεωπόνον ποριζόμενον τὰ πρὸς τὸ ζῆν διὰ ταπεινῆς ἐργασίας, ἄμειρον δὲ διπλωμάτων, βιβλιοθηκῶν καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων παρομαρτούντων εἰς τὴν μάθησιν. Ἐν τούτοις ἔγραψε σοφᾶς περὶ τῆς συστάσεως τοῦ ἀτόμου τῆς ὕλης, καὶ περὶ τῶν νόμων τοῦ βίου ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ, καὶ ἐδήλωσεν ἐπανειλημμένως ὅτι ἀόρατοι καθηγηταὶ τὸν ὠδήγουν οὕτω γράφοντα. Ἐτερος ὑπερφύης συγγραφεὺς εἶνε ὁ ἐπίσης ἀμερικανὸς Ἀνδρέας

Δάβις, περὶ οὗ ἐλέχθη ὅτι “εἰς τὰ χρονικὰ τῶν γραμμάτων τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν δὲν θὰ εὕρη τις θαυμασιώτερα καὶ σημαντικώτερα πράγματα ἢ ἐν τῷ βίῳ καὶ τοῖς συγγραμμάτοις τῆς γιγαντιαίας αὐτῆς ψυχῆς.” Καὶ μολταυτὰ, ὁ μέγας αὐτοῦ ἀνὴρ εἶνε σχεδὸν ἄψυχοις καίπερ πρωτεργάτης καὶ διαμορφωτῆς τῶν ἐπιφανεστέρων ἐπιστημῶν. Τὴν ἐπιφοίτησιν πνευμάτων ἐπὶ τῆς διανοίας του ὁ Δάβις ῥητῶς ἀνομολογῶν διδάσκει δὲ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἰδιοσυστασίᾳ τοῦ ἀνθρώπου κοσμοιαῖα δυνάμεις ἅς διὰ τῶν ἐν ἰσχυρῇ ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων μολὶς ἐβίξασεν ἀλλ’ αἰτνες, ὅταν μάθωμεν νὰ ἀντλήωμεν ἐξ αὐτῶν, θὰ φέρωσιν ἐπὶ τῆς Γῆς αἰῶνας καὶ κόσμους ἀνταρτίαι οὐδέποτε κἂν ὤνειρεύθημεν. Βεβαίαι προσεῖτε ὅτι ἀρχαῖα ἔργατα ὡς ὁ Γαληνός, ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Σβέθενβουργὸς ἀκόμη ἐξακολουθοῦσιν ἀσχολοῦμενοι εἰς τὰ ἐνδοξα ἔργα τῶν καὶ ὅτι ἀρκεῖ νὰ θέλωμεν δυνάμεθα νὰ ἐγγραφώμεθα καὶ τελειοποιηθῶμεν εἰς πανεπιστήμια ἄγνωστα ταῖς πέντε αἰώνισσιν. Ὑπολείπεται νὰ ἀναφέρω τρία ἄλλα παραδείγματα συγγραφέων γραψάντων ὑπὸ ἐπιφοιτήσιν. Ὁ ἀδρὸς καὶ πρῶτος καὶ καὶ ἠψηάλος Στέντων Μόζες, ὁ μηδέποτε ἀποδεχθεὶς τὸ ἄνευ τρανῆς ἀποδείξεως ἰκανοποιούσης τὴν συνείδησίν του ἔμαθεν ἐπὶ τέλους ὅτι τὴν τοιαύτην αὐστηρὰν στάσιν κατ’ ἀπέναντι τῆς ἀληθείας τὴν ὑπηγόρευον αὐτοὶ οἱ ἀόρατοι φίλοι του, οἷτινες καὶ τὸν ἐπιπροφόρησαν ὅτι ὁσάκις ἀνακαλύπτουσαν ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ βιώντες, ἀνθρώπων καταλλήλων ἐπὶ τῆς ἰδιοσυγκρασίας του νὰ διαμνησθῆ εἰδικὴν τινα φάσιν ἀληθείας δὲν ἠσυχάζουν μέχρις οὗ τὸν χρησιμοποίησιν τελεσφόρος. Πολλάκις τοιοῦτος εἶνε ὑλιστῆς τις ἀνεπαισθητὸς διὰ παντὸς τρόπον. Τοῦτο οὐδόλως τοὺς ἐνδιαφέρει. Διὰ ἐννοῦσιν νὰ τὸν χρησιμοποίησιν καὶ τὸν διδάσκουσιν ἄνευ τοῦ Μόζες τὰ ἔργα τοῖς οὖσις ἰδίως τοῦτο ὅτι ἡ ψυχὴ οὐκ ἔχει πύλας παρ’ αἷς φίλοι ἐπιμόνως ἀναμένονσι νὰ τὰς ἀνοίξωμεν καὶ νὰ τοῖς εἴπωμεν “εἰσελθετε” ὅτε αὐτοὶ θὰ εἰσελθῶσιν ἵνα καταστήσῃσι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἰγνήν καὶ μακαρία, μολὶς τὰ ἄλλαχού τὸν τρόπον. Ὁ Δαβὶδ Δουγουὶδ ἔδοκεν εἰς τὸν κόσμον ἐξοχα ἔργα ζωγραφικῆς ὑπὸ τὴν ἐπιφοίτησιν ἀόρατων καλλιτεχνῶν. Ἐπίσης λοχοτεχνικὰ ἀριστοτεχνήματα ἐν ἀνάγνωσιν πληροῖ τὴν καρδίαν ἀνεκφράστου τινοῦ γηθοσύνης καὶ αἰσιοδοξίας. Ὁ Δουγουὶδ ὁσαύτως εἶνε ἀπλῶς ἐργάτης μολὶς οὐτε εὐμαρείας οὐτε ἀκαδημαϊκῆς μαθησέως. Ἀντίθετον πρὸς τοὺτους ὁ Ριχάρδος Χοδγσων εἶνε περιώνυμος καθηγητὴς ἀπὸ ἐτῶν ἀσχολούμενος ν’ ἀποδείξῃ ὅτι τὰ πνευματικὰ φαινόμενα ὀφείλονται εἰς αἰτίας ἀποκλειούσας τέλεον τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἐνεργείας ἐνσυνείδητων πνευμάτων. Ἐν τέλει τῆς ἐκδιωξέως του ταύτης ἠγαγκάσθη νὰ δηλώσῃ δημοσίᾳ ὅτι κατέληξε εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἡ μόνον ἰκανὴ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ φαινόμενα. Συγχρόνως, δι’ αὐτοῦ ἐξηγήθη ὅτι ἡ ποιότης τῶν φαινομένων καὶ τῶν ἐπιφοιτήσεων ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ποιότητα τῶν ἐρευνητῶν καὶ τοῦ Διαμέσου.

Τὸ κράτος; Αὐτὸ εἶνε πέρας. Πᾶν ὅ,τι λέγει εἶνε ψεῦδος καὶ ὅ,τι κέκταιται τὸ ἔχει κλέψει δὲν ἔχει τίποτε μὴ κλοπιμαῖον καὶ κίβδηλον. Καὶ εἶνε πέρας βίου, καὶ οἱ ὀδόντες δι’ ἃν δίκαιον εἶνε κλοπιμαῖοι. Καὶ αὐτὰ τὰ πτερά του εἶνε κίβδηλα. Νίστε.

Ἡ ἀξία τοῦ πλοῦτου ἔγκειται εἰς τὸ νὰ παραιτήται τις αὐτοῦ. Ἐάν, ὅσῳ περισσότερα ἔχεις, τόσῳ περισσότερα δίδῃς, θὰ ἐπιτυγχάνῃς ἡ θαυμαστὴ συνέπειαι ὅτι ὅσῳ περισσότερα δίδεις τόσῳ περισσότερα ἔχεις. Ἡ ἀξία τοῦ ἔχειν ἔγκειται εἰς τὸ δίδειν. Τὸ δίδειν εἶνε ἔχειν. Καρνέγης.

Ἡ μόνη διαφορὰ ἡ διακρίνουσα τὸν οὐτίανδαν ἀπὸ τὸν ἔξοχον εἶνε ὁ βαθμὸς εἶνε ἕν ἐκάτερος δρᾶ. Ναπολέων.

Τὸ ἀήτητον κράτος.—Εἶδον ὄραμα! Εἶδον κράτος ἀήτητον καὶ ἀπόρητον! Εἶδον ὅτι πάντες οἱ πολλοὶ ἦσαν φίλοι οὐδὲν ἐκτὸς τῆς πλειότερον τῆς εὐρύστου ἀγάπης. Καὶ ἡ ἀγάπη ἐβασίλευεν, ἐκβέρνα καὶ διηγεκῶς ἐξεδουλοῖτο εἰς τὰς ὕψεις των, εἰς τὰς λέξεις των εἰς τὰς δράσεις των.—Γίβτιμαν.

* Ἴδε ΕΡΕΥΝΑΝ, Ἀπριλίον 1904, σελὶς 27, περὶ τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως Διάμεσος.